

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton, másfél iven. Előfizetési ár: egész évre 14 korona, fél-évre 7 korona. Egyes szám ára 30 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Debreczen, Kollégium; ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

Bur villamos vasut-
órház megállóhely.

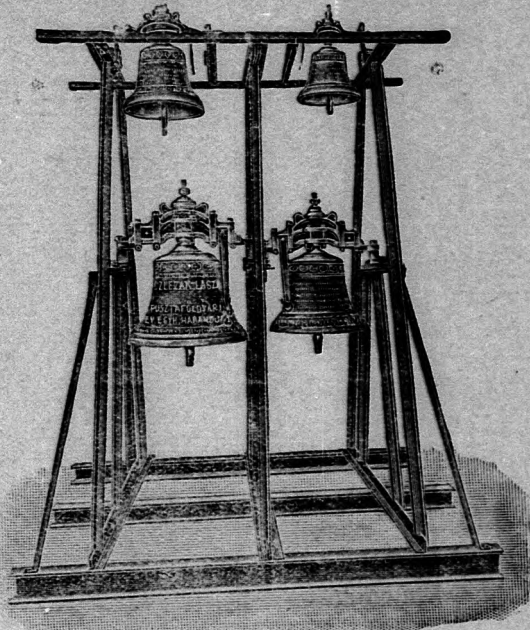
1900. évi párisi világ-
kiállításon kitüntetve.

**Budapest, VI., Frangepán-u.
77. szám. (Saját házában)**

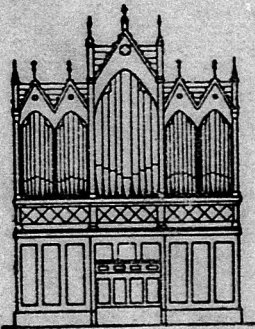
Ajánlja legjobban berendezett harangöntődjét a nemes egyházak részére. Harangokat bármily nagyságban ujonnan önt, régi, repedt, vagy nem összhangzó harangokat a legmagasabb árban átvesszi és átönti a legszebb zengzethen, a legfronato harangérből, tiszta csengő hanggal. Minden harang hangja előre határozottatik meg. — Különösen ajánlja a legjobbnak bizonyult és a legkönnyebben kezelhető harangfelszereléseit, amelyek a terony falait nem rázzák, akár kovácsolt, akár öntöttvas szerkezettel. A legujabban öntöttem a mattyi, a szentesi ref. öregtemplom harangjait; átszereltem és vasállványokra helyeztem a karai, sussai, szentendrei, tiszadadai, zádorházi, orosházi, apáthegyaljai, szelistei stb. egyházak harangjait, jelenleg öntöm a törökszentmiklósi ref. egyház 4 harangját kb. 3400 kg., a klenéci ev. egyház nagyharangját 2400 kg., az olaszliszka egyházét 600 kg. súlyban.

Költségvetéssel díjmentesen szolgál és kívánatra a helyszínére saját költségen utazik.
Számos egyházi elismerés! Telefonszám: 174—16.

harang-ércöntőde, harangfelszerelés
és haranglábgyár

Ezen harangok 1913-ban a pusztaföldvári evang. egyház részére készültek, méltóságos Balla Mihály miniszteri tanácsos úr rendelésére.

RIEGER OTTÓ

gőzüzemre berendezett és a kir. udvar orgonagyára. — Hazánk legnagyobb orgonájának, a király orgonájának (koronázási templom) alkotója.

BUDAPEST, X., Szigligeti-u. 29. * Császári és királyi udvari szállító. —

A bécsi, párisi, pécsi stb. kiállításon kitüntetve. Kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta légnyomású oszondszerű (pneumatikus), tartós, nemes hangú orgonákat szállít.

40 év óta 2000-nél több orgonát szállított, közte a „KIRÁLY ORGONÁJÁT”, amely mű ezidő szerint hazánk legnagyobb orgonája. 80 változatú villanyerőre berendezve.

Orgona javításokat és hangolásokat a legmérsékeltébb árban teljesít. Orgona jókarban tartását elvállalja. Katalógussal, tervezetekkel és rajzokkal kívánatra díjmentesen szolgál.

RIEGER orgonagyára 40 évi fennállás óta 2000 orgonát szállított.

KONFIRMÁCIÓRA ELŐKÉSZÍTŐ KÁTÉ

REFORMÁTUS NÖVENDEK SZÁMÁRA.

IRTA:

SZOBOSZLAI PAP ISTVÁN.

KÖZREBOCSÁTOTTA:

RÉVÉSZ BÁLINT

ÁTDOLGOZTA:

S. SZABÓ JÓZSEF.

64. kiadás. — Ára 36 fillér.

A nagytiszteletű lelkész uraknak 10 százalék engedményt és minden 10-re egy ingyen-

† † példányt adunk. † †

Kapható:

HEGEDŰS ÉS SÁNDOR

protestáns irod. könyvkiadóhivatalában DEBRECEN.

Löfkovits Arthur

— oras, ékszerész üzlete Debrecen, Piac-u. —

Egyházi készletek, keresztlő edények, urasztali poharak, tányérok, kannák alkalmi ajándékok

nagy raktára.

A református egyházak szállítója.

Zsoltárok

és mindenféle

Imakönyvek

a legegyszerűbb kötésektől a legdíszesebb vászon-, bőr- és csontkötésekben nagyválasztékban, úgyszintén vallásos iratok a legolcsóbban kaphatók :: Debreczen legrégebb könyvkereskedésében ::

CSÁTHY-nál

Debreczen, Piac-u. 8. sz.

GEBAUER KÁROLY ÉS TÁRSA

ELSŐ DEBRECENI TEMETKEZÉSI INTÉZET. — (KOSSUTH-UTCA 2-IK SZÁM.)

Debrecen sz. kir. város legrégebb temetkezési vállalata. Alapított 1868. évben.

Elvállal temetések rendezését Debrecenben, valamint az ország bármely részében, a legmagasabb kivánalmaknak megfelelő kivitelben.

Kegyeletteljes pontossággal végez exhumálást, hulla szállítást minden országból vagy a harc-tér bármely részéből, előre megállapított leg-szolidabb árak mellett.

Állandó gyári raktár:

Minden kivitelű érc, fa, selyem, bársony, bronzirozott és fényezett koporsókból, dús választék művirág és ércz koszorúkból.

Sürgőny cím: Gebauer temetkezési intézet Debrecen.

Telefon: nappal 103-ik szám, éjjel 60 szám.

Temetések megrendelése éjjel is elfogadtatik.

Harmonium, Hegedűk, Tárogatók

és a többi hangszereket általánosan elismerve legjobban szállít

Magyarország legnagyobb hangszergyára, Stowasszer J.

csász. és kir. udvari szállító, színházak, zeneakadémiák, iskolák és a hadsereg szá-
llítója, a RÁKÓCZITÁROGATÓ feltalálója,

BUDAPEST

II. LÁNCID-UTCA 5. SZÁM.
GYÁR: ÖNTŐHÁZ-UTCA 3. SZ.

AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

Régi hangszerek vétele és becserélése. oooo

ÁRJEJYZÉK minden egyes hangszerről külön küldetik.

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton, másfél iven. ~ Előfizetési ár: egész évre 14 korona, fél-évre 7 korona. ~ Egyes szám ára 30 fillér. ~

Szerkesztőség és kiadóhivatal Debreczen, Kollégium; ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

A régi egység.

Annak, hogy Debreczen a magyar reformátusok első városává, — tréfásan úgynevezett „kálvinista Rómává“ lett, nemcsak az itteni református egyház tagjainak nagyszáma, vagyoni ereje, műveltségének aránylag igen előhaladott állapota volt az okozója, hanem kiváltképpen abban a szoros kapcsolatban rejlő hatalom, mely itt a várost, a református egyházat s fél-Magyarország legnagyobb iskoláját, a református kollégiumot összerendezte s mely által a református egyház itt nemcsak vezető egyház volt, hanem vezetője egy messze földön nagy tekintélyű város egész közéletének s országgal felérő terület egész kulturájának.

A régi egység bomladozása természetszerűleg a város különválásával kezdődött. Fejlődő nagy városok rohamosan szívják fel új elemeket s nincs rajta mit csodálni, ha a régen majd tiszta református lakosságú Debreczen népességének legfeljebb 60%-a református. Ilyen körülmények között pedig nem volna helyén való, hogy a város magistratusa egy legyen az egyházzal: a majdnem felében más vallású város elöljáróságának úgy a város, mint az egyház érdekében kerülni kell az egyházi részről befolyásoltság látszatát. A régi egységnek ebben az irányban tehát a város részéről más egyházak javára is tett adományokkal arányban álló, valóban fejedelmi áldozatok mellett mindössze egy külső jele maradt, az a — legújabbban ugyan nem mindig követett — szokás, mely szerint a debreczeni egyház főgondnokává s ezáltal a kollégium helyi gondnokává a város polgármesterét választották.

A református egyház és a kollégium azonban megmaradtak a régi szoros kötelékben. Az egyház mindig magáénak is tekintette a kollégiumot, részt vesz az egyházkerülettel együtt a kollégium gazdasági ügyeinek intézésében, igaz-

gatásban, a tanári állások betöltésében, sőt újabbban — ugyancsak a kollégium kapcsolata révén — az egyetem hittudományi tanszékeinek betöltésénél befolyás gyakorlásában is. Az egyház és tagjai évről-évre adományokban részesítették a kollégiumot s igyekeztek az ifjúság itteni megélését minél jobban biztosítani. A vagyonsabb egyháztagok, még ha sohasem voltak is a kollégium tanítványai, illőnek tartották a kollégiumról s a kollégium diákjairól végrendeletükben is megemlékezni s a kollégium alapítványainak egész sora tartja fenn lelkes debreczeni református polgárok áldott emlékezetét. Viszont a kollégiumi diákok, a debreczeni református egyháznak is im alumnusai, tanulmányaiknak megfelelő s azok által megengedett szolgáltatásokat végeztek a debreczeni egyház körében.

Így volt ez eddig s azt reméltük, ezentúl sem leszén másképen. Úgy véltük, a régi egység legalább az egyház és a kollégium között állandóan fennmarad. Ismerjük jól a „*divide et impera*“ régi szabályát s nem gondoltuk, hogy valaha is magunk siessünk a megosztással, mely a más által parancsolhatásnak mindenestre egyik előfeltétele.

Különösen nem gondoltuk, hogy ilyen megosztás épen most, a kollégium életének válságos korszakában történhessék. Mi is valljuk, amit püspökünk a kollégium tanárai előtt az újévi üdvözlés alkalmával mondott, hogy: *a kollégium, ha elveszít is egy tagozatot, vagy ha új intézmények által gyarapodik is, mindig ugyanaz marad.* Ám épen most, amikor az akadémiai tanszakok megszűntek, az azok helyébe lépő lelkész-képző-intézet a megalakulás nehézségeivel küzd, a tanárképző épen csak a vajudas állapotában van, az egyetemi ifjak részére szolgáló internátus a háború és anyagi terhek miatt célját kevéssé nem szolgálhatja, a gimnázium — bár örövendetes fejlődés által — térbelileg külön vált a kollégium többi részéből, — ez az igazság vajhmi

kevessé szembetűnő s nem csodálhatjuk, ha némelyek tán örömmel, mások bizonyára súlyos aggodalommal, úgy látják, hogy a kollégium többé nincs is meg s a reformátusság az iskolaügy terén végleg elvesztette eddigi felsőbbségét, hiszen a felső oktatásban nincs része s amiye van, ha tán díszesebb és jobban berendezett, semmikép sem magasabb rangú intézet, mint más helybeli középiskolák.

Mi úgy gondoltuk, hogy épen ebben a változatos időben nagyon is fontos volna a régi kötelekekből mindent, amit lehet, fenntartani, sőt szilárdítani. Egyáltalán a konzervatív irányzatok mindig olyankor leginkább helyén valók, amikor nagy és gyökeres változások mennek végbe. A múltat egészen mellőző változtatás teremhet ugyan jó gyümölcsöket, de a bizonytalanság veszedelmét feltétlenül magában hordja. Ezért szeretnénk volna, ha a történt nagy átalakulás után követendő eljárásban minden érdekelt tényező arra törekednék, hogy az előbbi állapotokból mindaz, aminek megtartását a változott viszonyok lehetetlenné nem teszik, megmaradhasson.

A debreczeni egyház presbyteriuma — válaszul a kollégiumi lelkészképző-intézet egyházkerületi közgyűlésen megállapított szabályzatának egy rendelkezésére — e régi kötelekeknek egyikét, az ifjúság templomi szolgálatát, megszüntette. Lehet, hogy az eredménye jó lesz ennek

az újításnak. De mi mégis kívánatosnak tartanók annak elmaradását.

Nekünk s velünk együtt bizonyára minden jó református embernek, jól esik látni, hogy a város polgármestere a magistratus tagjaival együtt, hűségesen látogatja a vasárnapi istentiszteleteket. Nem egyszerűen a lelki szükséglet kielégítését véljük ebben látni, hanem a régi kapcsolat egy fenntartható megnyilatkozását. Szeretnők, ha az egyház és a kollégium vezetői is azon volnának, hogy a régi kötelekek minél erősebbre szövődjenek.

Nem is adjuk fel a reményt, hogy úgy lesz.

Teendőink a magyarság megerősödése érdekében.

Akié a föld, azé az ország.

Néhány év óta sir az én lelkem, sir a magyarság gyengülése miatt. Itt ezen a tájon, Torontál megye közepén és alján, legalább a legközelebbi években, határozottan gyengült a magyar számban és vagyonban. Hogy mennyire? elég arra mutatnom, hogy legalább is 40,000 hold föld ment át magyar kézről idegenek kezére, számbeli kevesedésünket pedig mutatja az, hogy tíz év alatt csak az egy bánlaki szolgabírótság területén kétszázal lett kevesebb a magyar reformátusok száma.

Tárca

A heidelbergi káté jelentősége.

Ha visszapillantunk e páratlanul remek vallási népkönyv történelmére, azt az érdekes és jellemző ténykörülményt állapíthatjuk meg, hogy róla majdnem kivétel nélkül mindig akkor emlékeztek meg, mikor a református keresztyén öntudat halaványulni kezdett és úgy a hitelvi, mint az erkölcsi felfogás ingadozóféltben volt. Az ilyen jelenséget természetesen a helyzet magaslatán levő őrallók veszik legelőbb észre és szintén az ő hivatásuk, hogy figyelmeztessenek az idők jeleire és intsenek az ősi alapon való állhatatos megmaradásra, a szent örökségül nyert kincsek védelmezésére és megőrzésére. Ilyen őrallói emlékeztetés hangzott el dr. Baltazár Dezső püspökünk ajkáról a kollégiumi tanárok és tisztviselők testületéhez intézett újévi beszéde folyamán, amikor meggyőződéséhez és méltóságához hiven kijelentette, hogy a református egyház két vallástételi okmányához, megnevezetten a heidelbergi kátéhoz és második helvét vallástételi irathoz ragaszkodik, mert tételeikben a szentírás kimetszett kristályait látja.

Ennek a bár bizodalmas körben, de felelősségteljes,

magas egyházi tisztségben álló férfiú ajkáról elhangzott nyilatkozatnak el kell hatni szerte mindenüvé, ahol csak képes elmék és fogékony szívek vannak e hazában annak megértésére és megérezésére, hogy mik azok a református vallástételi okmányok, mi azoknak a jelentősége, értéke, súlya, hatása, ereje, áldása. Mert, hogy mindezek a pontok mérlegelendők és hogy a konfesszióink fegyvertárát alaposan ismerni, készenlétben tartani időszerű és indokolt: ezt a püspökünk szavaiból nyilvánosságosan következtethetjük.

Méltán és jogosan tulajdonítunk kiváló jelentőséget a heidelbergi, vagy megfelelőbben nevezve — református káténak elsőben is azért, mert kérdésekben és feleletekben kifejezett tartalma az isteni kinyilatkoztatás okmánygyűjteményének, a szentírásnak nemcsak szellemével, tartalmával, hanem szövegével is mindenben megegyezik; másodsor azért, mert benne és általa a református keresztyén egyháztag személyes, egyéni meggyőződésével teljesen azonos tanúbizonyságot tesz arról, ami neki a síron innen lelki vigasztalást, békességet, hitet, reménységet, a síron túl idvességet, dicsőséget, örök életet nyújt. Személyesen, önmaga jószántából vallja be minden református, hogy — a káté szerint — mily nagy a gyarlósága, bűnös volta és hogy eme lelki, erkölcsi

Hejh! nem így gondoltam én ezt 30—35 évvel ezelőtt, mikor e vidékre jöttem. Azt hittem, hogy itt a magyarság szárnyakat ölt és nagy arányokban halad elő számban, vagyonban és befolyásban... s a vége az lett, hogy nem felfelé, de lefelé haladtunk. Hiába! nem nyúlt itt a magyar hóna alá senki, sem állam, sem társadalom, sem senki, hogy ezt segítse. Magunkra voltunk és vagyunk hagyatva... boldoguljunk ahogy tudunk. És nem tudunk boldogulni. Élhetetlenek vagyunk, mit legjobban mutat az, hogy naponta több és több föld csúszik ki lábaink alól. Már pedig nagy igazság: „akié a föld, azé az ország“. Torontál megyében hasztalan beszélünk Magyarországról, ha föld nem lesz magyar kézen. Már pedig itt nem soká lesz még az a kicsi is, ami eddig volt. Magyarittele birtokának egy részét már eladta a körülötte levő németeknek és oláhoknak, Hertelendyfalva is a községben lakó tótoknak-németeknek. A nagy magyar földbirtokok: *Kisséké, Watayaké, Karácsonyaké, Rohonczyaké, Lónyay Margité, gróf Haroncourté, a zágrábi érseké* mind idegen kézre kerültek, úgyszintén Törökbecsén és Nagybecskerekén is csaknem minden magyar elfutott már a földjéről s lettünk itt *földellen Jánosokká*, vagyonban és tekintélyben megcsappantakká... De így van ez, vagy legalább így lesz a Bánát egyéb részeiben is, amit mutat *Újszentés* példája, melynek telepes lakói ez arany földet is már jórészen idegeneknek eladták s magok megkódorgó lakosok lesznek és amiről szomorúan tett nekem bizonyoságot Igazfalva lelkésze, midőn azt mondá:

„ha meglesz a mi telepeseinknek is a föld eladási szabadsága, a mi földjeink is mind románok kezébe kerülnek“.

Megírtam e szomorú jelenségeket azért, hogy gondolkodjunk arról, mit tegyünk a magyarságnak főleg a széleken való megerősödése érdekében? Mert hisz az, amit most a magyar társadalom és községek, városok tesznek (érdekes, hogy e mozgalomban is csak a magyarság vesz részt) — Zborónak és más felsőmagyarországi tót falunak felépítése — nem a magyarságot fogja erősíteni. Sőt az is bizonyos, — a kormányelnök újévi nyilatkozatából is —, hogy elsőbbség a magyarnak a más nemzetiségek felett a háború után sem fog járni. Húsz millió magyar állampolgárt mind egyforma jog illet s mindet egyforma aranyzál köti egy csomóba. Nem kifogáskép említem ezt. Nem is lehet másként beszélni, főleg pedig most, amikor a nemzetiségek bámulatos hősiességgel, ritka királylúséggel és igaz hazaszeretettel harcolnak oldalunkon.

Azonban én mindezek dacára szeretném, ha a valódi magyar elem megerősödne e hazában, mert igazi nemzetfenntartó s minden körülmények között megbízható elemnek — melynek e földön kívül igazán nincs és nem lehet hazája — mégis csak a magyarokat tartom.

Megerősödésüket csak úgy tartom lehetőnek, ha telepítéseinél az állam is behozza a *hosszas olcsó bérleti rendszert*. Úgy gondolom, hogy ne adja az állam örök tulajdonul a magyar telepésnek a földet, hanem

nyomorúságából egyedül a megváltó Jézus elégtételéért, kegyelemből, hit által és végképen nem cselekedetekből vagy önérdemért szabadul meg, amely üdvényért Isten iránt örökké háládatossággal tartozik. Személyesen győződve meg a kátéból, szintén ugyanezzel felel meg a református ember mindazoknak, akik számot akarnak kérni tőle hitbeli igazairól és erkölcsi elveiről. Káténk tehát nem theologiai, dogmatikai, morális, egyházi, felekezeti, társasági, közösségi alapelvek és tételék irányzatos summáriuma, hanem az igazi élet, igazság és szabadság kánonának, azaz a bibliának lényegi együttes kifejezése, visszhangja.

Aki ezt az iratása helyéről heidelbergi káténak nevezett, de szelleme, tartalma, rendszere, hangja, nyelve és egyházi érvényessége alapján bizvást református káténak nevezhető művet alaposan megértette és más felekezetek tekintélyes káteival kritikailag összehasonlította: annak el kell ismernie, hogy a fogalmak, gondolatok, igazságok és elvek oly éles és mélyes elemzése, az öntudat oly nyílt és bátorságos fölébresztése, a kegyességnek oly szent és komoly nyilvánulása, a meggyőződésnek és hitnek oly szilárdsága, mint amilyen káténkban nyomról-nyomra érvényesül: a hasonló nemű és célzatú irodalom termékei közül egyikben sem található föl.

E kiváló jelességeihez járul az az erőteljes, méltóságos, közérthető, világos, fenségesen egyszerű nyelv és hang, az a mérsékelt, tapintatos modor, az a lendületes, emelkedett előadás, ami együttvéve ezt a kátét a reformátusság közkedvelt, egyetemesen ismert és elfogadott népkönyvévé tette. A keresztyén vallás hitigazságait és erkölcsi rendszerét oly bibliai közvetlenséggel terjeszti elő, hogy olvasása közben és hivatott magyarázása hallatára minden elfogulatlan ember meggyőződésre jut afelől, hogy ez a káté a keresztyénség teljes lényegét hiteles és elfogadásra méltó összefoglalásban közli. Egészen indokolt volt tehát a magyar református keresztyén egyház részéről megnyilvánult ama rokonszenv, bizodalom és elhatározó készség, amellyel káténkat a reformáció századtól kezdve állandóan környülvette, befogadta, védelmezte, terjesztette mind idáig. Kiváltképen a Tisza mellékein virágzó gyülekezetek érezik és ismerik azt az áldásos hatást, a tiszai két református egyházkerület oklevelei igazolják azt az átalakító, újjászülő és bámulatos tettek, jellemszilárdságra, hitbeli állhatatosságra, áldozatkészségre képesítő erőt, amelyet a káténk eledelével táplált és italával üdített magyar református férfiak és nők ország-világ színe előtt bebizonyítottak. Aki megtudja figyelni és ítélni a vallásos Én fejlődését és

csak 40—50 esztendőre bérletben. Így aztán apáról fiúra szállhat a telepes vagyon.

Az állami akciót azonban ki kell egészíteni a társadalmi és közigazgatási munkásságnak. Lehetőleg minden egyháznak, községnek, városnak földet kell venni a széleken — esetleg az otthon levő földjeik eladási árán is — és azokat hosszabb időre bérbe kell adni magyaroknak. Ezt a munkát pedig meg kell kezdeni *azonnal*. Eddig is sokat mulasztottunk, hogy összetett kézzel néztük, mint tör szerb, román, tót, német a magyarok kezén levő földekre és hogy sajátították el azokat pénzintézeteik és más erkölcsi testületeik segítségével. Most nekünk is a tizenkettedik órában e gyöngítésünkre fényesen bevált módszerhez kell folyamodnunk, hogy visszaszerezzük elvesztett magyar erőnket. Mennél többet teszünk ily irányban, annál jobban elősegítjük a magyarság megerősödését. Kezdjük azért e munkát *azonnal* és tartsunk ki abban. Kezdjük különösen a magyar református egyházak, kiknek e téren — a magyarság megerősítése terén — nemes, kezdeményező jó példával kell elől mennünk. Üres szölamok, nagy hangú frázisok, lényegtelen dolgoknak nagy buborékká való felfúvása még soha sem mentettek meg gyöngüléstől egy nemzetet, de igenis *reális tettek*. Minden hold földnek általunk való megvétele és olesó, hosszú bérletben magyaroknak való kiadása, valódi, reális tett, nagy célunk, a magyarságnak e hazában való megerősödése és — tegyük hozzá — megbecsülése felé. Mert ez irányú mozgalom a magyarság meg-

becsülését is szüli. — „Hát ennek az embernek a nyelvet tanuljam én meg?” — mondá egykor a tótaradáci szépen kiöltözött, jó hűsban levő tót gazda a szegény rongyos magyar kubikosra mutatva. — És tegyük hozzá — mondotta nekem e történetkét elbeszélő lelkész, — van is valami igazsága. Kell tehát ezen a téren valamit tennünk, hogy ne legyen ilyen igazsága az illetőnek.

Szalay József,
lelkész.

Iskola

Lelkészképző-intézet.

A tiszántúli református egyházkerület lelkészképző intézetének tanrendje az 1915—16. iskolai év II. felére:

Kiss Ferenc lelkészképző intézeti igazgató, egyetemi tanár:

Belmissiói seminarium. I—IV. éveseknek heti 2 órán.

Erdős Károly lelkészképző-intézeti tanár:

A keresztyénség története a reformációig. I. éveseknek heti 3 órán;

Szimbolika. IV. éveseknek heti 3 órán;

A római püspökség kialakulása egykorú okmányok alapján. (Seminarium) I—IV. éveseknek heti 2 órán;

Egyháztörténelmi konverszatórium I. és II. éveseknek heti 1 órán;

Angol nyelv kezdőknek heti 2 órán, *haladóknak* heti 2 órán.

megnyilatkozását: annak be kell vallania, hogy a káténkkal nevelt és a káténk nélkül felnőtt egyének között van valami különbség, amiről talán felesleges részletesebben szólni.

Alig félszázad óta azonban némi közömbösség, majd idegenkedés mutatkozott káténk iskolai tanítása és templomi magyarázása ellen. A többé-kevésbé egyoldalú, irányzatos, de egészben véve igazolhatatlan ellen-szenvről jobb hallgatni. Meghiúsítani igyekezett minden ellenáramlatot a tiszántúli egyházkerület közgyűlése azzal, hogy e szimbolikus értékű és jelentőségű művet a saját költségén és kiadványaként egészen korszerű, szöveghű, magyar fordításban 1891-ben közrebocsátotta és az ma már harmadik átnézett kiadásban (Debreczen, 1914.) egy korona ötven fillérért mindenki által megszerezhető.

Ámbár bizodalommal reméljük, hogy e mostani korszerű emlékeztetés folyamánaképpen lekipásztoraink és tanítóink buzgólkodni fognak abban a tekintetben, hogy minden konfirmált ifjú és leány birtokában s minden református család asztalán, illetőleg kezében, a biblia és a zsoltár mellett meglegyen a kalauzoló káténk is: mindazonáltal ajánlásképen, mutatványul ide iktatunk belőle három kérdést, hogy ezekből következtethessen kiki az egész mű tartalmára és céljára.

„1. kérdés: Micsoda tenéked életedben és halálodban egyetlenegy vigasztalásod?

Felelet: Az, hogy mind testestől, mind lelkestől, úgy életemben, mint halálomban nem a magamé, hanem az én hűséges Megváltómnak, a Jézus Krisztusnak tulajdona vagyok, aki az Ő drága vérével minden bűnömért tökéletesen eleget tett és engem az ördögnek minden hatalmából megszabadított és úgy megőriz, hogy mennyei Atyámnak akarata nélkül egy hajszál sem eshetik le fejemről, sőt inkább szükséges, hogy minden az én boldogságomra szolgáljon. Ezért Ő, szent Lelke által az örök élet felől engem is biztosít és szív szerint hajlandóvá s készsé tesz arra, hogy ezentúl Őnéki éljek.“

„26. kérdés: Mit hiszel, mikor ezt mondod: „Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében?”

Felelet: Hiszem azt, hogy a mi Urunk Jézus Krisztusnak örökkévaló Atyja, aki mennyet és földet, minden bennök levő dolgokkal egyetemben semmiből teremtett és azokat örök tanácsa és gondviselése által fenntartja és igazgatja is: az Ő Fiáért, Jézus Krisztusért nekem Istenem és Atyám; akiben én annyira bízom, hogy semmit sem kételkedem afelől, hogy mind testi, mind lelki szükségemet beteljesíti; sőt mindazon rosszat,

Dr. Varga Zsigmond lelkész-képző-intézeti tanár:

Arab grammatika. (Folytatás.) Heti 2 órán;

Példabeszédek könyvének grammatikai és szövegi magyarázata heti 2 órán;

Héber archaeologia az ókori keleti emlékek felhasználásával heti 2 órán;

Német nyelv heti 2 órán.

Dr. Mitrovics Gyula tanárképző-intézeti igazgató:

A közoktatás története hazánkban heti 2 órán.

Mácsai Sándor kollégiumi énektanár:

Egyházi- és műének heti egy-egy órán minden évnek külön.

Minden hétköznap este $\frac{3}{4}$ -kor a kollégiumi oratóriumban preces, vasárnap délelőtt 11 órakor ugyanott ifjúsági istentisztelet. A belmissiói semináriummal kapcsolatban meglátogatják a hallgatók Debreczen humanitárius intézményeit — és a szabályzat értelmében részt vesznek a szóoklati gyakorlatokon.

Új félév a máramarosszigeti jogakadémián.

A beiratások az 1915—16. tanév második felére január 15-étől 25-éig tartatnak. Február 14-e után az igazgató a legkivételesebb esetekben se vehet fel senkit.

Az alapvizsgák jan. 15-éig tartatnak. Tandíj és egyéb járulékok újonnan beiratkozók részére 63, már beiktatott szigeti jogászoknak 50 korona. Katonáskodókat beírni nem, csak beiktatni lehet, — a félév beszámíthatása nem biztos.

Az alapvizsgák díja 35 K, az államvizsgáké 30 K.

mit e siralomvölgyben rám bocsát, javamra fogja fordítani, mert ezt megeselekedheti, mint mindenható Isten és meg is akarja cselekedni, mint hűséges Atya.“

„115. kérdés: Miért hirdetted Isten oly szigorúan a tíz parancsolatot, ha azokat ez életben senki sem tarthatja meg?”

Felelet: Először azért, hogy bűnös természetünket egész életünkben annál inkább megismerjük és annál nagyobb vágyódással kívánjuk bűneinknek bocsánatát és a Krisztusban való igazságot. Továbbá, hogy folytonosan azon legyünk és Istenhez az Ő szent Lelkének kegyelméért esedezünk, hogy mind inkább-inkább Isten képére és hasonlatosságára megújuljunk, míglen egykor e földi élet után a tökéletesség végcélját elérjük.“

Ilyen vallástételre volt, van és lesz szüksége és oka minden magyar református léleknek. Ezért kell tanítanunk, tanulnunk, tudnunk, terjesztenünk és terjesztve áldásos érvényesülésre juttatnunk a káténk szellemét, elveit, tartalmát és célját.

E. J.

Pótvizsgákért a rendes díj fele fizetendő. Engedélyes vizsgákért kétszeres, esetleg háromszoros díj szedhető. Végbizonyítvány díja a bélyeggel együtt 7 K.

A kollokviumi kötelezettség csupán azokra nézve lett teljesen megszüntetve, akik az előadásokat rendszeresen látogatják.

Az előadások január 25-én kezdődnek. A tanórák napi beosztása lehetővé teszi, hogy a jogászok különböző irodákban (ügyvédeknel, hatóságoknál) díjnokokként működhessenek. Jelesebb ifjak a helybeli sok iskola révén correpetitori alkalmazásokat is kaphatnak.

Közélet

A szabadságolt katonák úrvacsorázása.

A harcterről Varga Mihály református kántortanító levelet írt a szerkesztőséghez, amelyben a többek között olvasható:

„A harcterről s annak háta mögül folynak a szabadságolások; azoké, akik hosszabb idő óta teljesítenek szolgálatot. A hazatérők kivétel nélkül felkeresik az Isten házát, hogy hálát adjanak a Mindenhatónak, aki családjuk körébe — ha kevés időre is — haza vezérelte őket. A visszatérőktől több ízben hallottam: „teljesen megkönnyebbülve jöttem ki az Úr házából, de lelkem igazán csak akkor éledt volna újra, ha az úri szent vacsorában is lehetett volna részem“. Mint református kántortanító ezen óhajon sokat tűnődtem. S az a gondolat érett meg bennem, hogy Szerkesztő úrnak ezt megírom. Nem lehetne-e, hitünk alapelveivel megegyeznék-e, ha az illetékes körök valami úton-módon a fentemlített kívánság, vagy lelki óhaj kielégítésére, pl. 2—2 hetenként, a szabadságolt katonák esetleg hozzátartozóik részére is úrvacsoraszertást rendelnének el, tekintetbe véve a rendkívüli időket?“

E levéltöredék oly kérdést vet fel, amely egyetemes érdekű és éppen ezért megérdemli, hogy a nyilvánosság előtt közmegnyugvásra oldassék meg.

Történelmileg semmi sem tiltja, hogy a gyülekezetben a szabadságoltaknak kiosszuk az úrvacsorát, mert hiszen az öskeresztyének minden vasárnap éltek a szent jegyekkel hitök erősítésére és amiképpen szokás és gyakorlat szerint egyes egyházainkban évenként hatszor avagy tízszer osztanak úrvacsorát, éppúgy elrendelhető volna az is, hogy negyedévenként, vagy havonként az első vasárnapon terítsék meg a szent asztalt. „A szombatnak is ura az embernek fia.“

Hitvallásunk alapelvei szempontjából sem látunk semmiféle akadályt. Hitvallási könyveink az úrvacsora jelentőségét hajszáll pontosságig részletezik, rámutatnak nyomatékosan arra is, hogy kik részesülhetnek a szent jegyekben, de arról, hogy mikor, évenként hányszor, minő alkalmakkor kell kiszolgáltatni, egyetlenegy feljegyzést sem találunk.

Hogyan lehet hát az, kérdezhetik egyszerre igen sokan, hogy mégis hitelveinkre való hivatkozással útastítjuk el az úrvacsora után vágyakozó beteg szereteteit, határozottan hangoztatván, hogy a kórágyon sínylődőnek csakis akkor visszük el a szentjegyeket, amikor a gyülekezet tagjai is, az egyház rendtartása szerint részeseülnek azokban? Kétségen kívül ez a kérdés meredezett a buzgó levélíró előtt is. Egyházunk eme rendelkezésének és lelkipásztoraink ilyenmő merev álláspontjának magyarázata abban keresendő, hogy hűveink nagy része, különösen azokban a helyeken, ahol katolikusokkal elvegyülve laknak, a betegeknek kiosztott úrvacsorához hozzáfűzi mindazokat a misztikus előnyöket, amelyeket a katolikus egyház az utolsó kenet megadásával ígér. Csak természetes, hogy a reformátorok az úrvacsorázás jelentőségének e z elferdítése ellen erélyesen tiltakoztak s annak gyökeres megszüntetésére a ma is erényben levő rendtartást állapították meg.

Egészen más az eset akkor, amidőn az egészséges ember, aki békés foglalkozása idején rendszeresen vendége a mennyei Királynak, a rendkívüli időre hivatkozással vágyván-vágyik az Úrral vacsorálni abban a hajlékban, melyhez legtisztább és legszentebb gondolatai kapcsolódnak. Ha az ilyen hívők kifejezést adnak lelkészeik előtt amaz óhajuknak, hogy az úri szent vacsorával élni óhajtanak, akkor az illető lelkipásztorok ezt a kérést, tekintettel a rendkívüli körülményekre, hitelveink megsértése, rendtartásunk áthágása nélkül megeselekedhetik; sőt ezt hűveik lelki erősítésére megtenni, jó pásztorhoz illő kötelességük is. Ide vonatkozólag tehát felsőbb egyházi hatóságaiktól se buzdítást, se felszólítást ne várjanak.

Vigyázni kell azonban első sorban arra, hogy az úrvacsorában részesülendő csakugyan szíve szerint gyógydjék a szent asztalhoz; éppen azért amily mértékben helyeselhető annak templomi kihirdetése, hogy a szabadságolt katonák számára az Úrasztala megteríthető, éppoly céltalaz lenne minden két héten úrvacsorát osztani a hazatérteknek, hogy így, mintegy kénytelenítve legyenek annak felvételére akár óhajják, akár nem.

Ügyelni kell arra is, hogy a hazabocsátottakon, illetőleg bocsátotton kívül legalább is annak házanépe szintén felvegye az úrvacsorát, hogy valamiképpen téves magyarázatokat ne fűzzenek az ilyen úrvacsorázáshoz.

A lelkipásztori bölcsesség minden lelkésznek megmondja, hogy az adott helyzetben mily mértékig alkalmazkodjék a használatos gyülekezeti szertartáshoz; tudni fogja tehát, hogy hol, mit és mennyit alkalmazzon. Nagy általánosságban, útmutatásul a Második Helvét Hitvallásból a következő mondatot idézzük: „Az úrvacsora kiszolgáltatásának legegyszerűbb és legkiválóbb rendje, módja és alakja véleményünk szerint az, amely az Úr első szerzését és az apostoli tanítást leginkább megközelíti, ami nevezetesen áll az Isten ígéje hirdetéséből, buzgó imádságokból, az Úr szerzési ígéinek

ismétléséből, teste jegyének evéséből és vére jegyének ivásából, az Úr haláláról való üdvös megemlékezésből, hitbuzgó hálaadásból és az egyház testével t. i. Krisztussal való szent egyesülésből“ (XXI. 13).

A mostani rendkívüli időkből az ilyen rendkívüli úrvacsorázásra Debreczenben példát adott dr. Baltazár Dezső püspökünk, aki mikor a református katonákból álló menet zászlóalj megalakult és a hadfiak ebbeli kérésüknek kifejezést adtak, minden egyes alkalommal részeltette az úrvacsorában a harcba indulókat, vagy a kollégiumi oratóriumban, vagy a nagytemplomban.

Nem kell képzelődés annak megállapítására, hogy a szabadságolt katonák úrvacsorázása kitörölhetetlen nyomot hagy a hadbavonult férfi és hozzátartozói lelkében, és Isten jóvoltának, gondviselő kegyelmének gazdag áldásában részesül a résztvevő gyülekezet is. Köszönet illeti Varga Mihály kántortanítót, aki e kérdés felvetésével míg egyfelől bizonyosságát adta hitünk eselédéről való hű gondoskodásának, másfelől módot nyújtott közvetve ahhoz, hogy sok hívünk legszentebb vágyódása kielégülést találjon.

E. K.

Külföld

— Magyarország a háború előtt és a háborúban.

Ilyen cím alatt hoz a Chronik der Christlichen Welt legújabb (dec. 23.) száma egy igen érdekes és tárgyilagos ismertetést a magyar református egyház háború előtti és alatti állapotáról. A tudósítás legelőször a református tábort lelkészeti szervezése kérdésével foglalkozik, kiemelve e tekintetben azt a buzgóságot, mellyel az egyetemes konvent a kérdést kezelte és dr. Baltazár Dezső püspök harctéri útját, melyet a felülvizsgálat ügyének és a hiányokról való személyes meggyőződés bizonyosságának szentelt. Megemlíti a katonai lelki gondozás terén az építő iratok osztogatását is, amelynél a bécsi fő egyházi tanács is az egyetemes magyar református anyaszentegyház segítségére sietett. Kiemeli a lelkipásztorok és tanítók nemes fáradozását a hadikölesön sikerének biztosítása, a beteggondozás és a nép lelki vigasztalása, bátorítása körül. Az egyházpolitikai események közül foglalkozik a nagygeresdi egyezés felmondásával, mely mindkét protestáns egyháznak visszaadta diasporáik gondozása terén a teljes szabadságot. Tárgyilagos és részletes tudósítást szentel a cikk az iskolaügy állapotának is: így szól a debreceni református főiskola egyetemmé alakulásáról s rajta református theologiai kar szervezéséről s e mellett a lelkészképző intézet felállításáról, majd a református lelkészképzésről: annak anyagi és szellemi oldaláról, azután a középiskolai oktatásról, a vallástanítás kérdéséről, a segélyezés kérdéséről, mely Amerikát és a romániai református egyházat is körébe vonja s legvégül megemlékezik a hajduböszörményi Kálvineum felavatásáról. A Chr. d. Chr. Welt koronkénti megemlékezése

anyaszentegyházunk dolgairól annál örvedetesebb, mert általa beletagozódunk az egyetemes protestántizmus érdekközösségébe s a világ látja, hogy mi is becsülettel, komoly törekvéssel igyekezünk a reánk bízott nagy kincset hiven kamatoztatni.

— **A világháború és a felekezeti béke.** A rottenburgi (Württemberg) katolikus püspök, v. *Keppeler* „Halott hőseink és utolsó akarata” cím alatt összegyűjtötte a harctéren elesett katolikus hősök utolsó nyilatkozatait. E nyilatkozatoknak egyik legfőbbje a felekezeti béke fenntartását és istápolását illeti és megható olvasni K. iratából az erre irányuló kívánság kifejezését: „Mikor a háború kitört” — szólnak a nyilatkozatok. — „békesség lett a felekezetek között. Mindkettőt (evangélikusok és katolikusok) egybeforrasztá a közös szükség, a hazához való közös szeretet. Mi testvéreként éltünk együtt. Együtt éhezünk, fagyoskodunk és imádkoztunk is a lövészárkokban. A csatamezőn összevegyült vérünk, kölcsönösen bekötöttük egymás sebeit s megadtuk egymásnak az utolsó tiszteletet. Ott-honról is az a hír jött hozzánk, hogy hasonló egyetértő munkásság könnyíti meg a nagy szeretetadományoknál a háború inségét. Halott testvéreitek kérnek titeket: őrizzétek meg ezt a békét a háború utánra is. Egyik fél se beszéljen kicsinylően a másikkal. Mindenkinek elég teendője van a maga munkamezején, építse mindenik nemes versenyben a másikkal a magáét. A két felekezet között a szociális, kharitatív és kulturális tevékenységnek széles neutrális zónája fekszik, — ezen hasznos munkát fejthet ki egyik is, másik is a maga módján, saját ereje szerint a haza, az emberiség és Isten országa számára”. — Megszívlelendő arany szavak, melyek nemesak a német, de a világ összes hitfelekezeteihez egyformán szólnak.

— **A szászországi consistorium körirata a konfirmációi oktatás ügyében.** Hosszas előzetes tárgyalások és vitatkozások eredményeképpen végre a szász consistorium egy hivatalos köriratban fejtette ki a szász evangélikus egyház felfogását a konfirmációi oktatás jellegéről és céljáról. Ez irat tartalmi része főbb pontjai érdekelnek minket is, miért is olvasóközönségünk felvilágosítására leközzöljük őket: A konfirmáció célját a szász consistorium az iskolai vallásoktatáséhoz hasonlóan a tanításban látja, de az előbbi az utóbbtól közelebbi jellegében mégis különbözik abban, hogy 1. a konfirmációi oktatás az iskola előmunkáját feltételezi; 2. hogy a lelkész végzi és így a lelki gondozás munkáját, mely az iskolában háttérbe szorul, legelőbbre állítja; 3. a megkereszteltnek a konfirmációra és az úrvacsorára való előkészítését tekinti mellékcéljának s így még nagyobb mértékben, mint az iskolai oktatás, a gyülekezeti életben való tudatos és tevékeny részvételre való nevelés, „az élő egyháziasság” ügyének szolgál. Más szavakkal: a konfirmációi oktatásnak az a célja, hogy a megkereszteltet, az iskola által előkészí-

tett gyermekek szíveit túlnyomóan lelkigondozói, a konfirmációra és úrvacsorára vezető oktatás által Krisztus és a gyülekezet számára megnyerje. E célból folyik aztán az oktatási anyag helyes kiválogatása, amelyre nézve a körirat részletes tanácsokat ad. (Chr. d. Chr. Welt 25 Jg. 46. száma.)

— **Palesztina veszedelme.** Az ótestamentomi prófétai iratok s kivált a Jóel könyve emlékezik egy rettenetes saskajárásról, mely mintegy istenítéletképen a szentföldet fenyegette. Hogy a proféta mily igazi konkrét eseményt és nem túlzó rémképet tartott szemel előtt, mutatja az Allgemeine Ev. Lutherische Kirchenzeitung egy rövid híradása, melyben arról tudósít, hogy a kormány által kiadott és lelkiismeretesen érvényesített óvó rendszabályok ellenére is az idén Palesztina egész növényzete a rettenetes saskadulás következtében csaknem teljesen megsemmisült. A szőlőtőkék, az olajfák kopaszon állanak s Bethlehem mezői hasonlítanak ahhoz a téli tájhoz, mely fölött izzó nap hősege uralkodik.

Irodalmi szemle

Folyóiratok szemléje.

Igehirdető, egyházi beszédek gyűjteménye. 1916 januárius (XI. év. 1. füzet). Kiadják Révész János és Soltész Elemér szerkesztők. Előfizetési ár egész évre 12 korona. E szép közkedveltségnek örvendő folyóirat most kezdi meg a második évtizedét. Eddigi pályafutása igazolja, hogy szükség volt rá és egyházi beszéd irodalmunk tanúskodik amellett, hogy intenzív és extenzív missziót teljesített. E nívós és tartalmas vállalat decenniumot átölelő és a protestáns egyházak minden kerületében éreztetett hatása nélkül alig volna megfejthető, hogy mimódon képes két újonnan megindult, rokonjellegű folyóirat nálunk megélni? A folyóévi első szám két újévi- (Jancsó Sándortól és Korbély Gézáttól), két vasárnapi- (Csernák Bélától és Mészáros Jánostól) és három háborús beszédet (Kiss Samutól, Révész Jánostól és Szücs Józseftől) hoz, amelyek közül négy német nyomon halad, három pedig eredeti. Az évek számával folyton izmosodó jeles folyóiratnak a szép múlt után még fényesebb jövőt, a buzgó szerkesztőknek pedig továbbra is kitartást, erőt és áldást kívánunk.

Az Út, folyóirat a lekipásztori munka számára. 1915 december (I. évfolyam, 3. szám). Szerkesztik és kiadják dr. Imre Lajos, dr. Ravasz László, dr. Makkai Sándor. Előfizetési ár egész évre 6 korona. A bevezető cikk (Csendes óra, A titok) után az *Igehirdetés* rovat R. L.-tól egy karácsonyi és egy újévi beszédvázlatot, majd ugyancsak tőle egy temetési beszédet hoz. A *Vallásos Nevelés* rovatban M. S. tovább folytatja tárgyalását „Hogyan tanítsunk vallást?” címmel, rámutatva a népiskolai vallásitanítás anyagára és tantervére. Szin-

tén tőle olvasunk egy karácsonyi gyermek-isteniszteletet is. *R. L. Betlehemes játékok* cím alatt felveti azt a gondolatot, vajjon nem lehetne-e a betlehemes játékokat művésziesítve és mélyítve a kis gyermekeknel vallásitanítási eszközzé tenni? A *Gyülekezeti Munka* főfejezetben „A lelkipásztor munkája a háborúban” és „A gyülekezeti munka előfeltételei” címek alatt értekezik folytatólágon I. L. A *Megbeszélések* című rovatban megemlítésre méltó annak az ötletnek a feltevése, amely szerint a lelkipásztorok kíséreljék meg, hogy közel jutva a nép lelkéhez, figyeljék és jegyezzék le a magyar nép-theologia alapvonásait. Az idevonatkozó megfigyeléseket a következő szempontok szerint ajánlja: Melyek a keresztyénséggel összefüggésbe hozható babonák? Micsoda néplegendák forognak közszájon? Mennyiben krisztianizálódott a nép naiv természetszemlélete? Mik a népies theodiceának alapvonásai? Miféle néprituálék maradtak fenn? A *Kalászkok* cím alatt közölve van az az Üzenet és imádság, melyet a kolozsvári Vöröskereszt-egyesület kórházaiban fekvő katonák karácsonykor ajándékok kíséretében kaptak, az *Irodalom* pedig a német háborús prédikációi irodalom bibliográfiáját adja.

Keresztyén Lelekipásztor, gyakorlati belmissziói havi folyóirat. 1915 december 15. (I. évfolyam, 3. szám.) Szerkeszti Nyári Pál pécsi református lelkész. Előfizetési ár egész évre 6 korona. A vezető cikket Vargha Tamás írta „Mit hirdessünk az idén karácsonykor?” címmel. Ezután ny. p. a Karácsonyi szeretetmunkákról szól; majd Sallai István „A pásztori látogatás a lelkipásztor munkájában” cím alatt értekezik. Ezt követi A lelkipásztorok üdvössége címen Dietrich Vorwerk egyik munkájának részlete fordításban. Dr. Kovács Lajos „A keresztyén pedagógia három alapvető fejezete” alatt tovább folytatja megkezdett tanulmányát. Egy ifjú Timótheushoz szól ezután Zsiga bátyja közvetlenül és meggyőzően. A Cura Pastoralis rovat Modersohn Ernő tollából hoz cikket „Sebesült katona ágyánál”. Majd János 316 cím alatt közli Bogdán Gyula egy ír fiú történetét. Apróságok, Karácsonyi lantos dal és versek után Gordon nyomán Bitay Béla hoz rövid elmélkedést „Ímé az ajtó előtt állók” cím alatt. Ezután nyole beszédvázlat, négy mintalecke, „Az élet országútjáról” érdekes apróságok, belmissziói mozgalmakról szóló hirdás, irodalom és szerkesztői üzenetek jönnek.

Ébresztő, keresztyén ifjúsági és szépirodalmi havi lap. 1915 december (XV. évf.). Szerkeszti Megyeres Béla (Budapest, VIII., Főherceg Sándor-utca 28.). Előfizetési ár egy évre 2 korona. A tartalmas ifjúsági folyóirat sok mélyreható cikket, ügyes költeményt, talpraesett megjegyzést hoz, amelyek kivétel nélkül nagy hatással vannak az ifjak lelki világára s annak jó útra való terelésére.

Közlemények az evangéliomi leány-diákszövetség munkájából. 1915 nov.—dec. (I. évf., 3—4. sz.) Szerkeszti Pók Margit (Budapest, IX., Csillag-utca 4., III.)

24.). Előfizetési ár egész évre 1 korona 50 fillér. Mint az első szám, úgy ez is megérdemli, hogy érdeklődjenek iránta nemcsak az evangéliomi leány-diákszövetség, hanem általában protestáns növilágunk tagjai is.

Irodalomtörténet. 1916 január—február (V. évf., 1—2. füzet), ideiglenesen szerkeszti Baros Gyula. Vezető helyen hozza Schesaeus Keresztély medgyesi lelkész Kendi Anna históriája című, 1557-ből származó elegiáját Hegedüs István fordításában és bevezetésével. Az Irodalom rovatban Harsányi István tollából ismerteti Révész Imre, Dévai Biró Máttyás tanításai című könyvét.

Különfélék

Mit mesélnek, akik visszamennek? . . .

Nemcsak mi fogadjuk a harcterről jövőket, hanem az ott küzdő véreink is ezzel a kérdéssel köszöntik a hazulról odaérkezőket: Mikor lesz béke? Mikor lesz már vége a háborúnak? Erre a kérdésre természetesen sem itt, sem ott nem tudnak feleletet adni.

„Hát még mi újság otthon? Nagy-e a szomorúság és a siralom?”

A visszatért hadfi aztán hűségesen elmondja, amit hallott és látott: Mindenki panaszkodik, hogy nincsen fehér búzalisztből sült kenyer; fáj az embereknek, hogy mindenkinek kimérik a kenyérből a napi porciót. Mindenhol elsírják, hogy túrhetetlen a drágaság minden vonalon, különösen az élelmiszereknel és a tűzifánál. És jajgatnak, hogy összehúzódva, napról-napra alig bírják tengetni az életüket. Emellett azonban a színházak, mulatóhelyek és mozgók állandóan telve vannak. A kávéházakban csakúgy nyüzsög a nép: az itthonmaradt férfiak, nők egyaránt. A háború alatt megváltozott a divat is és a hadbavonult férfi elárvahodott párja a hadisegélyből vásárolt prémes bársonnyal melengeti reszkető szívét. Mindezt megerősítik a fényűzési cikkeket árusító kereskedők is, akik még sohasem látták a tékozlás ily nagy tombolását.

A lövészárokból fagyoskodó és itthonhagyott övéinek és a hazának védelméért halni kész hős honfi ethikailag ép lelke természetesen mesének tartja ezeket a híreket és egy szót sem hisz el a barátja elbeszéléséből, sőt még azt is csak kínzó, kegyetlen álomnak tartja, amit a tábor-tűzhöz húzódva, a gémberedett ujjaival kiterített újságból olvas, hogy nevezetesen Budapesten egy moziban ötvenöt percig nevetgélnek, aztán meg, hogy a minden percen ezreket legázoló vérvihar közepett a béke megvalósítására hivatottak közül két nagy alak, úgy hívják hogy Wilson és Kitchener, nászútazás, ról álmodozik.

O tempora, o mores! Meddig még az éjszaka meddig még az éj? □

Oratoriumi ifjúsági istentisztelet. Folyó hó 9-én délelőtt 11 órakor S. Szabó József főgimnáziumi vallástanár Ef. 5 15 16 alapján a főgimnáziumi tanulók értelméhez mért, tartalomdús, épületes és korszerű egyházi beszédet tartott, amely úgy az ifjúság lelkére, mint a nagy számban jelen volt tanárookra maradandó, mély hatást gyakorolt.

Meghívó a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság debreczeni körének alakuló gyűlésére. Tisztelettel és szeretettel kérem a M. P. I. Társaságnak Hajdu, Szatmár, Bihar, Békés, Jásznagykunszolnok vármegyék területén lakó tagjait, hogy a M. P. I. T. debreczeni körének alakuló gyűlésére 1916. évi január hó 20-án délután 5 órakor Debreczenben, a kollégium kistanácstermében szíveskedjenek megjelenni. Debreczen, 1916. évi január hó 6. *Dr. Baltazár Dezső*, a M. P. I. T. lelkészi elnöke. Nagy örömmel közöljük e meghívót az illetékesekkel és lapunk minden érdeklődő olvasójával s bizton hisszük, hogy a nyomában fakadó munka irodalmunk fejlesztését, magyar református Sionunk szellemi hírneve öregbítését s Debreczennek, mint irodalmi központnak a kiváló jelentőségét erőteljesen fogja szolgálni.

A debreczeni Árpád-téri parókhális körben Zih Sándor lelkész gyűjtést indított a katonáknak meleg ruhával ellátására. A begyűlt 1354-32 K összegből 450 darab melegruhát készítettek s ezenkívül több kórház sebesült katonájának adtak karácsonyi és újévi ajándékot

A konventi elnökség folyó hó 17-ére összehívta a kerületek püspökeit és főgondnokait, hogy a reformáció 400. évfordulója megünneplésének módozatait megbeszéljék.

A hódmezővásárhelyi református egyház az 1916 évre megállapított költségvetése keretében — amint az nagyságánál fogva példaadásra hivatottsága is megkívánja — tanítóinak törzsfizetését és lakáspénzét az államiakéval egyenlővé tette, valamint a tanárok és a tanítók családi pótlékát is megfelelően rendezte és folyósította. A gimnáziumi költségvetése — újabb rendelet szerint most félévre megállapítva — 55,227 kor. bevételi összeggel szerepel az egyház 300,743 kor. bevételében, míg a népiskolai évi költségek összege 73,770 koronát tesz ki. Különösebben megemlítésre méltó még, hogy immár 3 templomot rendez be fűtésre s e tekintetben is példát mutat egyházainknak. — Népmozgalmi adatain rendkívül meglátszik az idők nyoma. A szülöttek száma 606, ebből 306 fi, 300 nő, törvényes 567; házasságot kötött 86 pár, tiszta pár 65, vegyes 21; meghalt 779; ebből 393 fi, 386 nő, 5 éven aluli 194. B. S.

A Katona-otthonnak. A zsadányi Nőegylet Gesztelyi Nagy Béláné buzgólkodására karácsonyfa ünnepellyel egybekötött szeretetvendégséget tartott a hadvonult katonák özvegyei, árvái és elhagyottai javára. A szeretetben összeolvadtak a szívek s örömkönyvek csilantak a szemekben. Gyermekek, ifjú és agg, elhagyott

szegény és gazdag egyaránt érezte a szeretet melegét. Önkéntes adományokból begyűlt 40 kor., amit felerészben a jaroméri Katona-otthon, felerészben a nagyvárad Vöröskereszt-egylet Jobbkézosztálya részére küldtek el —e—n.

Jótekonycélú előadás Petneházán. A református iskola növendékei 1915 december 26-án háborús estélyt rendeztek az iskola tantermében. Ablonczy Béla református lelkész alkalmi háborús megnyitó beszédet tartott, mit az iskola növendékeinek jól előadott háborús versei követtek. Ezek után a „Béke“ című egyfelvonásos színdarabot adták elő, amit Vécsi János református tanító szakavatott kezekkel rendezett. Az estélyt szépen sikerült előkép zárta be. Tiszta jövedelem 55 K volt, mely összeg a háborúban elesett katonák özvegyei és árvái javára fordítottatott. —a—d

Karácsony Konyáron. Minden iskolás gyermek, valláskülönbség nélkül, kapott karácsonyi ajándékot ünnep első napján Konyáron. Délutáni istentisztelet után az összes iskolák növendékei szép rendben a templomba vonultak, ahol az úrasztala körül felállván, Hegedűs Ferenc lelkész a gyermekek lelki és értelmi világához alkalmazott beszéde után, fáradhatatlan tevékenységű, segédlelkészével, Szabó Lajossal mindannyiuknak odaadta az ajándékot. A közszeretnek örvendő segédlelkész karácsony másodnapján szépen sikerült ünnepélyt rendezett, amikor is megnyitó beszéde után harmincnél több szereplő húsznál több műsorszámával: szavaltat, monológ, páros jelenet, egyfelvonásos színdarab adott változatosságot a szépszámmú hallgatótól megnézett ünnepségnek. Isten áldása legyen az Úr szőlőjének hűséges munkásain s azokon, akik a jajjok kiáltó szavát meghallván, könnyet letöröltni, fájdalmat enyhíteni, a nyomorban segíteni segédelmőkkel nem késedelmeskednek! —K.—i.—

A karcagi egyházban december 29-én volt a három éves általános tisztújítás. A választás eredménye némileg meglepetés számba megy, mert míg a három év előtti hasonló választás alkalmával egészen új nevet vitt diadalra az akkori többség, — most ugyanilyen törekvés alig tudta megnyerni a szavazók 10 százalékát. Úgy értesülünk, hogy a most elenyésző kisebbséggé vált múltkori többséget pártpolitikai eszközökkel szervezték. Ha így van: a változás már csak ezért is nagyon örvendetes.

Valami az egyetemről. Sohasem hittük, hogy az egyetemről — amelyik hiszen a tudománynak hajléka — az ott működők vallásfelekezete szerint csináljunk statisztikát. A magunk meggyőződésével nem tudjuk összeegyeztetni, hogy bárkinél is — ha csak erre külön okot nem ad — a vallásfelekezeti hovatartozást kutasuk. Azonban annyi kérdezősködésben van efelől részünk, hogy a kíváncsiskodók kedvének kielégítésére mégis közöljük a következő adatokat. A debreczeni m.

kir. tudományegyetem összesen 28 tanára közül 7 a hittudományi, 6 a jog- és államtudományi, 7 a bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi szakon református; 1 a jog- és államtudományi karon ágostai hitvallású evangélikus; 5 a jog- és államtudományi, 2 a bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi karon római katolikus. Zsidó vallású a debreczeni tudományegyetem tanárai közt nincs. Ami a kollégium volt akadémiai tanszakain működött tanárokhoz való viszonyt illeti, a megszünt akadémiai tanszakokon fennállt 24 tanszék közül már az utolsó tanevben üres volt 3, két tanár pedig — mindkettő teljes nyugdíjra jogot adó szolgálat alapján — az utolsó akadémiai tanév végén kérte nyugdíjaztatását s így az egyetemre kinevezésnél számításba jöhetett 19. Ezek közül működik az egyetem hittudományi karán 5 a jog- és államtudományi karán 6 (egy katona), bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi karán 6 (kettő katona), míg egy a jog- és államtudományi karon mint egyetemi tanár meghalt. Eszerint az egyetem tanárai közül előzőleg nem debreczeni kollégiumi tanár volt a hittudományi karon kettő (az egyik theologiai akadémiai tanár volt, a másik lelkész), a jog- és államtudományi karon 6 (egy református jogakadémiai, kettő kir. katolikus jogakadémiai tanár, egy kir. ítélőtáblai bíró volt, kettő pedig állami szolgálatban állt). — a bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi karon 3 (egy református gimnáziumi, kettő pedig állami tanár volt). — Különbben sokkal természetesebb volna az iránt érdeklődni, hogy az egyetem tanárai közül kik mit dolgoztak és dolgoznak. Azokat, akiknek talán e tekintetben aggodalmaik vannak, megnyugtathatjuk, hogy a református vallású tanárok s köztük azok, akik a kollégiumból kerültek az egyetemre, nem válnak szegényére az egyetemnek. S talán mégis jobb, ha a debreczeni kollégium helyébe lépett egyetemről azt ismerik el, hogy a tanárai vallásfelekezeti különbség nélkül megállják a helyüket, mintha azt mondanák, hogy biz azok gyarlók, csak — reformátusok.

— **A debreczeni egyház és a diákok.** Lapunk egyik előző számában megemlítettük, hogy a debreczeni egyház a karácsonyi ünnepekre nem kért legátust. Most megint új átiratot kapott a kollégium: január 1-től nem kívánja az egyház a theologusoknak semmiféle szolgálatát, sőt a képezdészek kiegészítő kántori munkáját sem. Eszerint csak a képezdészek *temetésre járása* maradna meg, ha ugyan az egészségre is veszélyes eme munka végzését ilyen körülmények közt a kollégium megengedi s ha ugyan — amit remélünk — az egész ellentét kölcsönös megértés és barátságos megegyezés útján el nem rendeződik.

A nagybányai református egyházmegye volt gondnoka, Helmezy József emlékét alapítvánnyal örököltette meg. Célja az alapítványnak szegény sorsú lelkészek és tanítók jó előmenetelű gyermekeinek segélyezése. A köz-

adakozásból származó alapítvány növelésére özv. Helmezy Józsefné úrnő, az elhunyt gondnok jótékonyágáról ismeretes özvegye 500 koronát adományozott. Az alapítvány összege meghaladja az 1800 koronát, a gyűjtés még folyamatban van. H.

A hódmezővásárhelyi református gimnázium növendékei a különböző hazafias jótékony célokra a következő összegeket adták, illetőleg gyűjtötték össze. A III. hadikölésőnre az I—IV-ik és a VI. oszt. 150, az V., VII. és a VIII. oszt. 100—100, összesen 450 koronát. — A katonák karácsonyi szeretet adományaira 97 K 77 fillért. A Zsófia gyermekszanatórium-egyesületnek 172 K 59 fillért. A Tüdővészelleni ligának (József kir. hereceg szanat. egyesület) 48 K 64 fillért. E szerint a négy célra gyűlt összeg 769 korona.

A kismarjai gyülekezet katonáinkért. Molnár Zoltán, a kismarjai egyház nemrég választott ifjú lelkésze a rokkant katonák segélyezésének nemes gondolatát állandóan ébren tartja hivei körében oly módon, hogy e hazafias célra belépti díj nélkül vallásos estélyeket rendez, amelyekkel kapcsolatosan önkéntes adományokat gyűjt. Az estélyek rendezésében tevékeny részt vesznek a buzgó ifjú lelkész fennkölt lelkületű nején kívül a lakadatlanul együtt működő serény tanítók is. E minden tekintetben buzdító példát dicsérettel említjük fel és példaképül állítjuk. g. i.

Hetvenéves lelkészi jubileum. Asztalos György nagykarolyi református lelképásztor a múlt év végén ülte meg szűk körben lelképásztorkodásának hetvenedik évfordulóját. Egyházkerületünk papjainak nesztorát ez alkalomból mi is őszinte szívvel üdvözlöljük s reá a jó Isten további áldását kérjük.

A nagykőrösi református főgimnázium tanárai elesett tanártársuk emlékének megörökítésére emlékalapot létesítettek. Dicsérendő és követendő szép példa.

Lelkészválasztás. A sarkadi Nagy Imre tiszasasi református lelkész lemondása folytán megüresedett állásra december hó 26-án Komlóssy Gábor kenderesi segédlelkészt választották meg. Az Úr sokasítsa meg áldását úgy a pásztoron, mint a nyájon!

A debreczeni Szabad Iskola Egyesület az Ipartestület disztermében január 12-étől 23-áig minden szerdán, esütörtökön, pénteken és szombaton este 6—7-ig népszerű előadásokat tart. Előadókul ígérkeztek dr. Kenézy Gyula, dr. Pokoly József, Balkányi Béla, Márton Béla, dr. Kiss Géza, dr. Milleker Rezső, László Béla, dr. Láng Nándor, dr. Kovács Gábor, dr. Vág Sándor; dr. Leffler Béla, Heger Flóris, dr. Járossy Sándor és Bernharth Sándor.

A königráti Katona-Otthon Fekete Gusztáv agilis segédlelkész vezetése mellett állandóan gondozza olvaszakadt honfitársainkat. Legújabbban is négy menetszázadot látott vendégül.

A Debreczeni Lelkeszi Tár ügyében a szerkesztőség által gondosan és kimerítően megfogalmazott felhívásnak, mint illetékes forrásból értesülünk, széles körökben élénk visszhangja támadt, lelkészi és világi körök azzal az előlegezett jóindulatú érdeklődéssel fogadták, amelyet a vállalat múltja fényesen kiérdemelt s hiszszük, jövője még fényesebben fog igazolni. Az első füzet előmunkálatai s a beléje szánt anyag rendezése már annyira előrehaladt, hogy e hónapban mindenesetre meg fog jelenhetni. Figyelemmel várjuk s a legigazabb örömmel köszöntjük.

A magyar tudományos akadémia folyó hó 10-én tartott felolvasó ülésén Ballagi Aladár egyetemi tanár folytatta és bevégezte Szekfű Gyula „A száműzött Rákóczi” című munkájának bírálatát, amelynek során az egész művet alapos és súlyos okok felmutatásával elítéli. A másik felolvasó dr. Csekey István, kecskeméti jogakadémiai tanár volt, aki „A magyar pragmatica sanctio írott eredetijéről” értekezett.

A Kisfaludy Társaság folyó hó 6-án tartott zárt ülésében a megüresedett költői helyre gróf Bánffy Miklóst és Lampérth Gézát, az írói helyre Szász Károlyt jelölte.

Szilveszter a Katona-Otthonban. Az év utolsó napját bangulatos, szép estével búcsúztatta a Katona-Otthon. Délután a 75. gyalogezred zenekara hangversenyt adott. Este 8 órakor kabaré előadás, ezután tombola volt, melyen hétszáznál több értékes nyereményt sorsoltak ki a katonák között.

A debreczeni Református Nőegylet Ó-év estéjén az Arany-Bika dísztermében fényes sikerű és anyagilag szép eredményt felmutató jótékony célú estét rendezett. Az estély műsorát f. hó 10-én a színházban megismételték.

A harminckilencesek karácsonya Jaromérban. Szülőföldjükről messze került harminckilences katonáink meghatóan szép karácsonyi ünnepélyt rendeztek a jaroméri Katona-Otthonban. Az Otthon helyiségében osztották ki a legénység között azokat a szeretetadományokat, melyeket Debreczenből küldtek a hős fiúknak. A nagy-sikerű karácsonyi ünnepélyen nemesak a katonai hatóságok fejei, de a jaroméri helyi előkelőségek is megjelentek.

Új vallás Biharmegyében. Mint az Arad és Vidéke írja: Több fanatikus nagyváradai ember új vallást alapított. Éjszakánként titokban találkoztak az új vallás hívei s a maguk módja szerint imádták az Istent. A vallásalapítót Kauffmann Mórnak hívják, rabbinak készült, de otthagya pályáját. Két apostolt vett maga mellé: Tóth Bódog volt református községi írnokot és Schrittnér Mihály katolikus kereskedőt. Hitvallásuk: a felekezetek közti béke, a szeretet, emberek segítése, betegek s árvak, özvegyek gyámolítása, a babonák teljes kiküszöbölése és a legendák kiirtása az ó- és újtestamentumból. Az „apostolok” igen értelmes s közismert jó emberek. Istentiszteleteiknél különös ruhát viselnek, ami keveréke a barát-

csuhának, kaftánnak s a zsidók halotti köntösének. Fehér barát reverenda, zöld átkötő szalagokkal, zsidó halotti ing és kaftán. A rendőrség eljárást indított ellenük, de ezt beszüntették, mert nem hirdetnek üldözendő tanokat. Már egész Biharmegyében vannak híveik, akik azonban nem léptek ki régi vallásuk kötelekéből. Az emberi lélek szomjas és vágyódik a békére s ha már ezt politikailag megvalósítani nem tudja, a vallás útján keresi.

A hajdusoboszlói egyházban dec. 31-én 14,699 volt a lélekszám. A szaporodás öt év alatt mindössze 538 volt, amiből az érdekelt körök a város lakosságának erős fogyására következtetnek.

Tanítóink kitüntetése. Császi Károly szoboszlói tanítót a harctéren teljesített önfeláldozó, hű szolgálata és odaadó kitartása jutalmául hadnaggyá nevezték ki a tartalékba. — Tóth Izre krassói igazgató tanítót az I. oszt. nagy vitézségi és a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki az olasz harctéren tanusított vitézségéért. Gratulálunk.

Egy nemeslelkű főúr fejedelmi hagyománya jótékony célokra. A nagy emberbarát, az életében is áldásosan működő *Andrássy* Dénes grófnak hagyatékából, végrendelete értelmében, közművelődési, hazafias és emberbaráti célokra a következő alapítványok kifizetését rendelte el a napokban a hagyatékot tárgyaló bíróság 1913. február 26-tól lejárt kamataival együtt: I. Gömörvármegyei közművelődési egyletnek $\frac{10}{200}$ rész 211,262 80 K. II. Zemplénvármegyei közművelődési egyletnek $\frac{10}{200}$ rész 211,262 80 K. III. Magyar Tudományos Akadémiának $\frac{10}{200}$ rész 211,262 80 K. IV. Az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társ. $\frac{20}{200}$ rész 422,525 60 K. V. Zemplén-, Gömör-, Abaujvármegyékbeli tanítóknak Kassán létesítendő internátusra $\frac{20}{200}$ rész 422,525 60 K. VI. Tíz rendbeli humánus intézményre egyenlő $\frac{1}{10}$ — $\frac{1}{10}$ részesedéssel (a 63,378 K 84 f.) u. m.) 1. Budapesti vakokat gyámolító-, 2. Bpesti mentő-, 3. Bpesti orsz. rabsegélyző e., 4. Orsz. állatvédő-, 5. Orsz. Hirlapíró segélyző-, 6. Ujhelyi-, 7. rozsnói-, 8. rimaszombati-, 9. kassai általános jótékony nőegyleteknek 10. Bpesti Természettudományi Társ. $\frac{30}{200}$ rész = 633,786 40 K. Összesen: 2.112,628 K. Jól esik hirdetni a háború rettentő pusztításai között az éltető szeretetnek ilyen felséges megnyilatkozását.

Ezer orosz biblia. A karácsonyi ünnepek alkalmából Darányi Ignác titkos tanácsos, a Hadifoglyokat Gyámolító és Tudósító Hivatal elnöke Farkas László dr. udvari tanácsos, a Magyar Vöröskereszt-Egylet főtitkára kíséretében a fővárosban sorra járta az összes kórházakat és meglátogatta az azokban elhelyezett orosz hadifoglyokat, akik között ezer darab orosz nyelvű bibliát osztott ki.

— **A debreczeni bakák dicsérete.** A 39-ik gyalogezred, amelynek legénysége Debreczenből, Hajdu megyéből s Bihar megye határos részéből való, tehát szinmagyar s majd egy szál református, számtalanszor

részesült már magasztalásban, de kiválóságát aligha méltatta meg úgy valaki, mint Conrád báró vezérezredes. A vezérkar nagyszerű főnökét legutóbb felkereste „Az Est” tudósítója és szeretett volna tőle egyet-mást megtudni. „Hiába minden, a nyilvánosság számára nem beszél a háborúról” — írja a kitűnő író Conrádról szóló hosszabb cikkében. „A beszélgetésből az *egyetlen passzus*, amelynek a közlésére felhatalmazást adott” — az, amely a 39-es bakák dicséretét tartalmazza, akiknek szívóssága és bátorsága a vezérkari főnök szavai szerint *esodálal műve*. Mekkora elragadtatás kell ahhoz, hogy a nyilvánosságtól érthetően húzódó fokaton a egy percre felfüggesse az álláspontját és a hírlap számára is kész elmondani a maga nagy, súlyos, mindent felülmúló dicséretét! Az ezred tisztjei a karácsony ünnep alkalmából Jenő főherceg arcképét kapták, ilyen cinkografált aláírásai: A délnyugati front legjobb védőinek Jenő főherceg vezérezredes. — Az meg köztudomású, hogy József főherceg mennyire szereti a mi 39-eseket. Nem régiben megtudván, hogy a legények úrvacsoraszóra vágnak: *ő adott* az úrvacsorához kenyeret és bort. Im a sok keserves veszteségből fakadt hát jó is: bizalom, rokonszenv, nagyrabecsülés a dinasztia s a közös hadvezetőség részéről a mi kemény református magyar fajtánk iránt.

— **Kérjük előfizetőinket**, hogy amennyiben lapunk számait esütörtökig meg nem kapják, azt mielőbb reklamálni méltóztatassanak, mert a késői reklamációknak aligha tud majd eleget tenni a kiadóhivatal. — *A jelenlegi 3. számunkkal* kapcsolatban a Hivatalos Értesítőt nem negyedíven, hanem félíven kapják olvasóink. Ennek a magyarázatául csak annyit jegyzünk meg, hogy ez az alakváltozás csupán technikai okokból történik és így abból semmi következtetést sem lehet, nem is kell levonni.

Szerkesztői üzenetek.

F. K. Debreczen. Azt tetszik írni, hogy a debreczeni református egyházban a folyó év január 1-e óta nincsenek hétköznapi délutáni istentiszteletek s hogy a nagytemplomnak — ahova menni akart — ajtaját délutáni harangozás után zárva találta. Bocsásson meg, de ez a közlés hihetetlennek látszik előttünk, Nem volt időnk az ellenkezőről mostanig meggyőződni, de nem tudunk arról, hogy ilyen rendelkezés publikáltatott volna, ellenben a templomba hívó harangok szavát minden délután hallottuk ebben az évben is. Mindenesetre utána nézünk a dolognak s a legközelebbi számban érdemi választ adunk.

Cs. B. B-Újfalu. Megkaptuk, köszönjük.

N. J. Kisújszállás. Megérkezett, levélben többet.

F. Gy. Karczag, J. L. Hm.-vásárhely, B. S. Hm.-vásárhely. Szíves köszönet.

Tartalom: A régi egység. — Szalay J., Teendőink a magyarság megerősödése érdekében. — Tárca: E. J., A heidelbergi káté jelentősége. — Iskola: Leikésképzőintézet. Új félév a máramarosszigeti jogakadémián. — Közélet: E. K., A szabadságolt katonák úrvacsorázása. — Külföld. — Irodalmi szemle. — Különlélek. — Pályázati hirdetés. — Hirdetés. — Szerkesztői üzenetek. — Melléklet: Hivatalos Értesítő, 3. szám.

Pályázat.

A közpészabolcsi református egyházmegyébe kebelezett ramocsaházai egyházközség nyugdíjazás folytán megüresedett lelkészi állására pályázat hirdettetik.

Javadalom: 1. Készpénz és termény váltáság 500 korona. 2. 46 kat. hold 686 négyszögöl tagos birtok haszonélvezete 460 korona. 3. Stóla az egyházkerületben divó-szokás szerint. 4. Lakás természetben, tágas kerttel. 5. Kongrua 922 kor. 92 fill.

Az állami adókat a lelkész, vizszabályozási adót az egyház fizeti. Beruházások az átvételkori becsértékben fizetendők. Az 1915. évi őszi vetés aratása még nyugdíjazott lelkészt illeti.

Megválasztott lelkész állását 1916 április 1-én köteles elfoglalni.

A pályázók kérvényeiket az Egyházi Törvények II. t. c. 16. §-ában előírt módon 1916. évi január hó 30-ig Görömbei Péter espereshez Nagyálló (Szabolcs m., posta helyben) adják be.

Debreczen, 1916 január hó 6-án.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

A kunmadarasi református egyház pályázatot hirdet, nyugdíjaztatás folytán megüresedett fiútanítói állásra. Fizetése: az egyháztól 400 korona és 250 korona lakbér. Az államtól megfelelő fizetéskiegészítés.

Kötelessége: azon osztály, vagy osztályok, tanterv szerinti vezetése, amelynek vagy amelyeknek vezetésével megbízatik. Kántor akadályoztatása esetén a kántori teendőket is végezni tartozik. Csak református vallású, okleveles férfitanítók pályázhatnak.

Pályázati kérvények kellően felszerelve 1916 január 26-ig alulfrotthoz küldendők.

Kunmadarason, 1916 január 6.

Kövendi Dénes,
református lelkész,
iskolaszéki elnök.

HIVATALOS ÉRTESÍTŐ.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

46—1916. szám.

A tiszántúli református egyházkerület nagytiszteletű esperesi karához.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak múlt évi december hó 27-én 156,451. szám alatt a királyi tanfelügyelőkhöz intézett rendelete másolatát azzal a kérelemmel küldöm meg Nagytiszteletűségednek, hogy ez ügyben az egyházi hatósága alatt álló elemi népiskolákra nézve is megfelelően intézkedni méltóztassék.

Atyafiságos szeretettel vagyok

Debreczen, 1916. évi január hó 6.

Dr. Ballazár Dezső,
püspök.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől.

156,451—1915. VII/c. szám.

Valamennyi kir. tanfelügyelő úrnak és tanfelügyelőségi kirendeltség vezetőjének.

Vitéz katonáink téli felszerelése kiegészítésre szorul.

A magyar nőtanítóknak a múltban tanúsított dicsegetreméltó hazafias készsége szinte bizonyossá teszi, hogy ők ebben a munkában is tevékeny részt vesznek.

Ezért megfelelő további eljárás végett értesítem a tanfelügyelő urat, hogy a hadvezetőség a magyar nők ezen jótékony munkájának elősegítésére az idén bizonyos mennyiségű kincstári (ingyenes) kötőfonalat bocsát a honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatala útján rendelkezésre azzal a kötelezettséggel, hogy abból csakis meghatározott mintájú cikkek készíttessenek és azok a Hadsegélyző Hivatalhoz szolgáltatassanak be.

Az iskolák vezetőinek a mellékelt Nyilatkozat ellenében óvadék letétele nélkül bocsátatik rendelkezésre ilyen kötőfonal.

Az ilyen munkák tankerületében az összes állami és községi elemi népiskolák és gazdasági népiskolák leány növendékeinek a női kézimunkatanítás keretében történő igénybevételével végezhetők.

Különös gondot fordítson a tanfelügyelő úr arra, hogy e tekintetben semmi visszaélés ne történjék, vagy panaszra ok ne adassék.

A hitfelekezeti népiskolákra nézve egyidejűleg megkerestem az egyházi főhatóságokat.

Budapest, 1915 december hó 27.

Jankovich.

Megrendelési szám: (Mindennemű levelezésnél e számra kell hivatkozni.)

Nyilatkozat.

Alulírott ezennel kinyilatkoztatom, hogy a vezetésem alatt álló iskola a m. kir. honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatala által rendelkezésére bocsátandó

kincstári ingyenes gyapjúfonalból a legrövidebb idő alatt kg mennyiséget kész előírás szerűen feldolgozni, miért is a rendelkezésre álló készlet arányában a vezetésem alatt álló iskola részére a most meghatározott mennyiség keretén belül címemre gyapjúfonalat portómentesen ezennel megrendelek.

Kötelezettséget vállalok az iránt, hogy a vezetésem alatti iskola a kiszolgáltatandó gyapjúfonalból az előírásnak mindenben megfelelő cikket fog készíteni s hogy minden kg. gyapjúfonal ellenében ugyanannyi súlyú rövid harisnyát (zokni) és lábszárvédőt (lábikravédó) fogok a Hadsegélyző Hivatal fonalosztályához (Budapest, V., Akadémia-utca 17., földszint.) „A harc-téren levő katonák részére szánt szeretetadomány” jelzéssel portó-, illetve fuvardíjmentesen beküldeni.

A harisnyát, melynek hossza a lábujjhegytől a sarok közepéig 28—30 cm., a lábszárvédőt pedig, mely közönséges kereskedelmi cikk, úgy kell kötni, 50—60 cm. hosszúságban, hogy alkalmas legyen egy közép-nagyságú embernek a ruha fölött való viselésére. (Az először elkészült példányok kipróbálandók.)

Ezen adatok alapján az iskolám részére küldött fonalból *csakis rövid harisnyát (zokni) és lábszárvédőt (lábikravédó) köttetek.*

Az előírás szerinti cikkek készítésére vonatkozó utasítást megértettem.

A cikkek beszolgáltatása után kötelezettségem szabályszerű teljesítése jeléül jelen nyilatkozatom vissza-küldését igénylem.

Kelt 1916 hó n

isk. igazgatója.

53—1916. szám.

Az Egyházkerület nagytiszteletű Esperesi Karának.

A központi statisztikai hivatal számára leendő együttes beküldés végett kérem, hogy a következő kérdésekre lehetőleg rövid időn belül megfelelni méltóztassanak.

Az egyházmegyében:

1. Kik haltak meg a lelkészek közül az 1915-ik évben?
2. Kik mentek nyugalomba a lelkészek közül az 1915. évben?
3. Kik lettek rendes lelkészek az 1915. évben?
4. Hány az anyaegyházak száma az 1915. évben?
5. Hány a társegyházak száma az 1915. évben?
6. Hány a leányegyházak száma az 1915. évben?
7. Hány a fiókegyházak száma az 1915. évben?
8. Hány szórvány van 50 lelken felül az 1915. évben?
9. Hány rendes lelkész volt 1915 december 31-én?
10. Hány segéd- és helyettes lelkész volt 1915 december 31-én?

Szives értesítéseiket kérve, atyafiságos szeretettel
vagyok

Debreczen, 1916 január 5.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

61—1916. szám.

Az Egyházkerület nagytiszteletű Esperesi Karának.

Az 1908. évi 18. számú konventi határozat értelmében felhívom a nagytiszteletű Esperes urakat, hogy az 1916. évi közalapi kimutatást két példányban tárgyalási jegyzőkönyvvel hozzám folyó évi február 15-ik napjáig felterjeszteni méltóztassanak.

Atyafiságos szeretettel

Debreczen, 1916 január 5.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

67—1916. szám.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

Az 1907. évi XXVII. t.-c. 17. §-a által elrendelt szemléltető képek, a vallás- és közokt. miniszter úrnak múlt évi december hó 18-án 128,346. szám alatt kelt leirata szerint elkészültek, s azoknak az összes iskolák között való szétosztása iránt a miniszter úr egyidejűleg intézkedett.

A postai szállítás körül manap fennálló nehézségek miatt úgy intézkedett a miniszter úr, hogy több szomszédos iskolának szóló képsorozat egy nagyobb csomagban, egy központon levő intézethez, hatóságához küldessék vasúton, honnan azután a kir. tanfelügyelők által az egyes intézeteknek, illetve helyi hatóságoknak megküldendő elismervény ellen. minden egyes intézet a maga sorozatát elviteti. A vasúti szállítás költségeit a vallás- és közokt. miniszteri tárca fedezi, a vasúttól a központig szóló esetleges csekély fuvar-költséget azonban az illető iskolának kell aránylagosan viselni.

Felkérem Nagytiszteletűségedet, méltóztassék intézkedni, hogy az egyes iskolák az illetékes kir. tanfelügyelőtől vett értesítés után és a megnevezendő központon ezen a megőrzés és megóvás érdekében tartós tokba helyezett képsorozatokat elismervény ellenében mielőbb átvegyék és leltáraikba való felvételéről gondoskodjanak.

Debreczen, 1916. évi január hó 6.

Atyafiságos szeretettel vagyok:

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

106—1916. sz.

Körlevél

a kebelbeli gyülekezetek presbyteriumaihoz.

Tüzzel és vérrrel, pusztítással és halállal fordult által az 1916-ik esztendőre is az idő kereke. Minden

lelki erőink összeszedésére vagyunk szükségünk, hogy elviseljük a próbáltatások terhét s hogy megküzdjünk a további küzdelmeket, amelyek az igazság diadaláig még reánk várnak. Bízunk az Istenben, aki eddig is esudalatos hatalommal bizonyította meg erejét és irgalmát küzdelmeink során. Az Ő kegyelmébe és erejébe való bizodalomunk lesz ezután is a legnagyobb erőnk, — még ha erőtlenekek éreznők is magunkat, bízunk kell abban, hogy az Isten ereje az erőtelenség által is elvégeztetik; mert az Ő kegyelme mindenre elég.

Bármilyen nagy volt is az elmúlt esztendőben a próbáltatásunk, mélységes háládatossággal kell bizonyosságot tennünk az Úr jóvolta felől, mert ime úgy hozott által az új esztendőre, hogy hazánk szent határaitól már távol morajlik a gonosz ellenségek haragja és mi ott-honunk védett nyugalomban gyarapíthatjuk az új erőket és megszabadított mezőföldjeink barázdáiba békességes aratás reményében vethettük s vethetjük el a mindennapi kenyér magvait.

Az Úr hatalmának és kegyelmének választott eszközei hős fiaink, vitéz katonáink. Az ő sebeik, vérük és szenvedésük a mi nyugalomunk és szabadságunk váltásága. Hálánkból jusson tehát bőséggel nekik is! De ez a hála ne csak könnyű szó legyen, hanem áldozatot hozó cselekedet is. Az ő áldozathozásuk előtt szegyenkezve állhat meg minden mi áldozatunk. Az ő kérésük nekünk parancs legyen. Hiszen az élet és halál véres küszöbétől, az érettünk való küzdelem vészes harc-tereiről, az érettünk való szenvedés kórházaiból jön hozzánk a kérés, hogy ne aranyat és ezüstöt; hanem a názáreti Jézus nevében lelki erőnek táplálékát, evangéliomi tudományt, biztató, buzdító, vigasztaló, építő vallásos iratokat adjunk nekik. A szemük világát vesztett katonák is felénk nyújtják kezeiket, hogy olyan írású olvasmányokat adjunk nekik, amiket kezeiknek érkeivel tudnak kitapogatni.

Micsoda hegyek és halmok alá kellene rejtőznünk, ha kérésüket nem teljesítenők? Amennyit eddig áldoztunk vallásos iratokra, az a mérték bizony elégtelennek, mostohának bizonyult. Számításom szerint egyházkerületünknek húszezer koronát kell a szent célra előteremteni. Minden gyülekezetre ebből olyan összeg esik, amely minden lélekre 2 fillért tesz ki. Legyen ez olyan adó, amit mintha Isten és hazánk iránti szent kötelességünk vetett volna ki reánk. Ne a hatalom adjon a behajtásához kényszert, hanem az erkölcsi elkötelezés lelki erőt.

Bizodalmat vetem a gyülekezetek buzgóságába és pedig az elháríthatatlan szükség idején, most már nem csak a kicsinyekébe, hanem a nagyokéba is. Ahol az egyházpénztárából nem telik, ott van a hívek kimeríthetetlen buzgósága. Ott a lelkipásztorok, tanítók, elöljárók vezérsége, amelynek zászlóját, ha csakugyan kibontják, lesz sereg is, amely utána megy.

Szeretettel kérem, fogadják el magukra a fentebbi

mértéket és töltsék be áldozattal, melyet mielőbb sziveskedjenek hivatalomhoz beszoigáltatni.

Lelkük örömeben, javaik áldásában adjon az Isten bőséges jutalmazást. Adjon oltalmat, szabadulást, gyógyulást, vigasztalást és békességet a gyülekezetek minden tagjainak az új esztendőre.

Debreczen, 1916 január hó 1-én.

Atyafiságos szeretettel:

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

ad 5883—1916. szám.

Tudomásul adom minden érdeklődőnek, hogy az 1910-ik évben tartott egyházkerületi közgyűlésünk 268. szám alatt hozott határozatára való tekintettel, az egyházkerületi „Névtár” kiadását a folyó évben tartandó tavaszi közgyűlés megkérdezéséig függőben vagyok kénytelen tartani.

Debreczen, 1916 január 11.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Lelkeszi korpótlék kimutatása 1916 január-júniusi félév.

Abádszalók 202·66+197·34. Ajak 200—+200—.
Albis 400. Amacz 400. Ant 400. Apa 400. Apagy 400.
Apátkeresztúr 200+200. Arad 400. Aranyosmeggyes 400.
Asztély 400. Atya 400. Avasújváros 296·61+103·39.
Ágya 200+200. Árpád 400. Ártánd 400. Badaló 400.
Bagamér 181·98+218·02. Bakonszeg 400. Balazsér
312·19+87·81. Balkány 142·95+257·05. Balmazújváros:
Illyés Endre 400. Balsa 400. Barabás 400. Barkaszó
200+200. Batiz 400. Battonya 200. Báránd 400. Bányó
400. Belényes 400. Belényesújlak 400. Bene 400. Benk
400. Bere 200. Beregardó 400. Beregdéda 400. Bereg-
som 400. Beregszász 400. Beregújfalu 400. Berettyó-
szentmárton 400. Berettyószéplak 400. Berettyóújfalu
400. Berkesz 200. Besenyőd 400. Beszterecz 326·73+
73·27. Békés: dr. Márk Ferenc 400. Békés: Kecskeméti
Ferenc 400. Békéscsaba 200. Biharkeresztes 400. Bihar-
nagybajom 400. Biharszentjános 200+200. Bihartorda
160·35+239·65. Biharugra 83·47+316·53. Bojt 200.
Borossebes 400. Bors 200. Botpalád 200. Bótrágy 400.
Börvely 25·99+374·01. Búj 400. Bulcsú 400. Csaholcz
200. Csaroda 400. Császló 400. Csenger 400. Csenger-
bajos 400. Csengersima 200. Csermő 400. Csetfalva
400. Csorvás 400. Csökmő 400. Czégénydányád 400.
Dabolecz 400. Dancsháza 400. Darnó 400. Darvas 400.
Debreczen: Dicsőfi József 400. Könyves Tóth Kálmán
400. Jánosi Zoltán 400. Szele György 400. Uray Sán-
dor 200. Zih Sándor 400. Demecser 400. Derczen 400.
Derecske 600. Dévaványa 400. Doboz 400. Dobra 400.
Dolha 400. Domahida 395·01+4·99. Dombrád 400.
Döge 42·82+357·18. Encsencs 400. Eperjeske 400.
Erdőgyarak 400. Erdőhegy 200. Esztár 13·10+386·90.

Élesd 400. Éradony 200. Erbogyzsló 400. Érdengeleg
400. Érendréd 400. Érköbőkút 200. Érkörtvélyes 400.
Érmihályfalva 400. Érolaszi 200. Értaresa 400. Fancsika
200. Fábiánháza 400. Fehérgyarmat 190·20+209·80.
Feketeardó 400. Feketegyarmat 49·90+350·10. Fekete-
patak 400. Felsőbánya 200+200. Felsőjózsa 200. Fertős-
almás 400. Fényeslitke 400. Forgolány 400. Fornos 200.
Földes 400. Fugyi 400. Fugyivásárhely 200. Füledd 200. Fül-
pös 400. Fülöpösdaróc 400. Füzesgyarmat 400. Gáborján
400. Garbolez 204·80+195·20. Gádos 400. Gálospetri
400. Gát 400. Gáva 400. Gebe 400. Gece 155·17+44·83.
Gelénés 400. Gemzse 400. Geszt 200+200. Geszteréd
200. Géberjén 400. Gégény 62·49+337·51. Géres 200.
Gödényháza 400. Gulács 400. Gyanta 200+200. Gyoma:
Harsányi Pál 200+400. Domby Béla 200. Gyorok 400.
Györtelek 400. Gyula 400. Gyulaháza 400. Gyulaj 200.
Gyügye 400. Gyüre 400. Hajdubagos 241·76+158·24.
Hajduszoboszló: Demjén Ferenc 400. Szabó Antal 400.
Hajduböszörmény: Szolnok Gerzson 400. Marjay Péter
400. Hajdudorog 400. Hajduhadház 400. Hajdunánás:
Benkő Lajos 400. Hajdusámson 11·51+388·49. Hajdu-
szovát 400. Halmi 400. Hegyközsatár 400. Hegyköz-
kovácsi 400. Hegyközpályi 400. Hegyközszáldobágy 400.
Hegyközszentimre 200. Hegyközszentmiklós 200. Henczida
175·20+224·80. Hermánszeg 400. Hertelendyfalva 200+
400. Heteny 400. Hodász 400. Hódmezővásárhely:
Losonczy Endre 400. Tereh Gyula 400. Györfly József
400. Pap Imre 400. Szeremley Sámuel 400. Hosszú-
mező 210·50+189·50. Hosszúpályi 315·36+84·64. Huszt
400. Ibrány 400. Igazfalva 200. Ilk 400. Iriny 395·98+
4·02. Izsnyéte 400. Jákóhodos 400. Jánd 400. Jármi
400. Józsefháza 200. Kaba 400. Karczag: Madarász
Imre 400. Török Vince 400. Kállósemjén 400. Kántor-
jánosi 400. Kemece 147·80+252·20. Kenderes 400.
Kékcse 400. Nyirkéres 200. Kérsemjén 400. Király-
daróc 400. Kisbábony 400. Kisbégány 400. Kisharang-
láb 400. Kishódos 200+200. Kiskereki 400. Kiskoles
400. Kisléta 400. Kismajtény 400. Kisnamény 400. Kis-
palád 43·22+356·78. Kipeleske 343·13+56·87. Kis-
pereg 400. Kisszekerés 400. Kisújszállás: Nagy István
400. Török Imre 400. Kisvarsány 400. Kisvárd 260·09+
139·91. Kocsord 400. Kokad 200. Kóly 600+200.
Komádi 400. Komoró 400. Konyár 200. Kopócsapáti
303·25+96·75. Kótaj 400. Kölcse 200. Kömörő 400.
Körösladány 400. Körösnagyharsány 200. Körösszakál
400. Köröstarcsa 400. Kőtegyán 400. Krasznaszent-
miklós 362·90+37·10. Kunágota 400. Kuncsorba
399·95+—·05. Kunhegyes: S. Nagy István 400. Mak-
láró Károly 400. Kunmadaras: Medgyaszay Gyula
19·10+380·90. Kövendy Dénes 19·10+380·90. Laskod
400. Lázari 400. Lórántháza 400. Lövöpetri 400.
Magyarsanád 324·71+75·29. Magyarhomorog 200.
Magyarkécs 400. Magyarremete 400. Majtis 400. Makkos-
jánosi 400. Makó: Nagy Károly 400. Bereczky László
400. Margitta 239·92+160·08. Matolcs 400. Mánd 200.

Mándok 400. Máramarossziget 400. Mátészalka 280+397.20. Mátyus 200. Mezöbajj 400. Mezöberény 400. Mezögyán 240.58+159.42. Mezöhegyes 200+200. Mezökászony 12.90+187.10+12.90+187.10. Mezösas 272.76+127.24. Mezötúr: Csomasz Dezsö 400. Kónya Gábor 200. Mehtelek 200. Micske 400. Mikepéres 400. Mikola 400. Milota 400. Misztótfalu 400. Mosnicza 400. Munkács 400. Nagyar 200. Nagybánya 400. Nagybeeskerek 400. Nagybereg 200. Nagybocskó 200+200. Nagybodófalva 97.85+302.15. Nagyborzsova 400. Nagyecsed 400. Nagygéc 400. Nagygút 400. Nagyhalász 400. Nagyhodós 400. Nagykakucs 400. Nagykálló 400. Nagykároly 239.10+160.90. Nagykereki 400. Nagykikinda 400. Nagylónya 200+200. Nagymajlát 400. Nagymuzsaly 400. Nagypalád 139.15+260.85. Nagyrábé 400. Nagyrév 200+200. Nagyszalonta: Böszörményi Lajos 400. Nagyszekeres 200. Nagyszöllös 388.06+11.94. Nagytarna 400. Nagyvarsány 200+200. Nagyvárad: Sulyok István 210.90+189.10. Nagyváradolási: Csák Máté 111.64+288.36. Nagyzerénd 200+400. Nábrád 400. Nádudvar 400. Nemesborzsova 648.66+551.34+212.22+183.78. Nevetlenfalva 400. Nyíraesád 342.76+57.24. Nyírbátor 95.04+304.96. Nyírbogát 400. Nyírbogdány 400. Nyíregyháza 1.17+398.83. Nyírgelse 200. Nyírjako 200. Nyírlövö 375.35+24.65. Nyírmada 400. Nyírmártonfalva 359.42+40.58. Nyírmeggyes 400. Nyírmihálydi 399.57+—43. Nyírtét 200. Nyirtura 200. Nyüved 400. Ófehértó 200. Olesva 86.73+113.27. Olesvaapáti 57.84+142.16. Ópályi 400. Oros 400. Oros háza 143.81+56.19. Ottomány 400. Óvári 400. Ósöd 400. Ór 400. Örvénd 400. Pancsova 200. Panyola 200. Pap 400. Paptamási 238.13+161.87. Patóháza 400. Pátroha 400. Pelbárthida 400. Penyige 400. Pettén 400. Piricse 400. Piskolt 400. Poklostelek 400. Poresalma 400. Pósalaka 400. Pusztadaróc 400. Pusztajlak 400. Püspökladány 200. Radnalippa 200. Rafajnaújfalva 200+200. Ramocsaháza 400. Rákóczyfalva 354.91+45.09. Rápolit 400. Rétközberencs 200+200. Rév 200. Rohod 400. Rozsály 320.48+79.52. Salánk 400. Sarkad 400. Sarkadkeresztúr 400. Sándorhomok 345.58+54.42. Sáp 400. Sáránd 200. Sárköz 400. Sárközújlak 271.87+128.13. Sárosoroszi 400. Sárrétudvari 400. Sényö 400. Sonkád 400. Szaboles 200. Szabolesbáka 400. Szabolcsveresmart 44.35+155.65. Szakoly 400. Szalacs 400. Szalárd 219.07+180.93. Szamosbecs 400. Szamosdara 400. Szamosdob 400. Szamoskóród 369.58+30.42. Szamoskrassó 200. Szamoslályi 127.80+272.20. Szamoszeg 200. Szamosújlak 400. Szaniszló 400. Szapáryfalva 200+200. Szatmáreseke 400. Szatmárhegy 400. Szatmárnémeti 400. Szatmárökörítö 50.11+349.89. Szárazberek 400. Szeged 400. Szeghalom 400. Szemlak 400+400. Szentes: Futó Zoltán 400. Papp Lajos 238.57+161.43. Szentleányfalva 400. Szentpéterszeg 400. Szerep 400. Szernye 400. Székelyhid 100+100. Szigetfalva 400. Szinérváralja 400. Szatmár: Bélteky

Lajos 400. Tamáshida 400. Tamásváralja 400. Tarpa 465+395.35. Tákos 400. Temesvár 400. Tenke 53.11+346.89. Tetétlen 35.56+364.44. Técsö 53.54+346.46. Tiszaadony 400. Tiszabecs 400. Tiszaberczel 400. Tiszabökény 380.13+19.87. Tiszabura 311.56+88.44. Tiszacsege 12.25+387.75. Tiszaderzs 217.22+182.78. Tiszadob 200+200. Tiszaeszlár 200. Tiszaföldvár 400. Tiszafüred 200. Tiszaigar 122.93+277.07. Tiszainoka 200+200. Tizsakanyár 400. Tizsakerecseny 400. Tizsakeresztúr 372.44+27.56. Tizsakóród 200. Tizsakürt 400. Tizsalök 200. Tizsamogyorós 400. Tizsanagyfalva 400. Tizsapéterfalva 389.58+10.42. Tizsarád 400. Tizsaroff 200. Tizsaszalka 400. Tizsaszentimre 262.06+137.94. Tizsaszentmárton 400. Tizsaug 400. Tizsajuhely 275+125. Tizsajlak 400. Tizstaberek 200. Tivadar 200+200. Tivadarfalva 200. Tornospáleza 200. Torontálvásárhely 178.20+221.80. Törökszentmiklós: Kutas Bálint 400. Olajos Pál 400. Tunyog 400. Türkeve: Baja Mihály 600+200. Harsányi Sándor 400. Türricse 400. Túrterebes 200. Tuzsér 400. Tyukod 400. Ugornyagergelyi 200. Újfehértó 200. Újkenéz 400. Újszentes 200+200. Uszka 200. Vadász 344.03+55.97. Vaja 400. Vasmegyer 400. Vámfalu 200. Vámosatya 400. Vámosoroszi 200. Váncsod 400. Váradless 293.02+106.98. Vári 400. Vásárosnamény 400. Vedresábrány 210.69+189.31. Verböcz 400. Vetés 400. Végvár 224.21+175.79. Vértes 400. Vitka 400. Zápszony 400. Zsadány 400. Zsáka 400. Zsurk 200+200.

Tisztelettel kérem fel a korpótlekületményben részesülő lelkész urakat, hogy a szétküldött nyugtalapra vezetendő nyugtákat szíveskedjenek az egyházmegyei pénztárnok úrhoz küldeni, ahonnan egyszerre való kifizetés végett az egyházkerületi pénztárhoz kérem azokat juttatni. A pótlólag visszamenőleg engedélyezett részletek vonatkozási ideje a nyugtán kitüntetendő.

Debreczen, 1916 január 12-én.

Kiváló tisztelettel

Róza Sándor,
egyházkerületi pénztárnok.

Hirdetés.

A Debreczeni Protestáns Lap folyó évi 1. számában a 6272. sz. Pályázatban (köröskisjenői lelkészi állás) a második utolsó sorban a *január hó 17 helyett január hó 23 olvasandó*. A kérdéses mondat tehát kiigazítva így van: A pályázni kívánók kérvényöket . . . az 1916. évi január hó 23. napjáig bezárólag Sulyok István espereshez . . . adják be.

ORGONA !!

Nagyváradon, fő-utca 51/15.

ÚJ ORGONÁKAT

készíték a legújabb pneumatikus csőrendszer szerint, golós-ládával. Biztos működéséért még a legnedvesebb templomban is kezeskedem.

ORGONÁIM az elképzelhető könnyedségű játszás-móddal bírnak és mindamellett az egyes sípok a leggyorsabb játszás mellett is precízen azonnal megszólalnak.

Elvállalok továbbá

régi orgonákat átalakítás, javítás és hangolás a legjutányosabb árban.

ORSZÁGH ANTAL

orgona készítő.

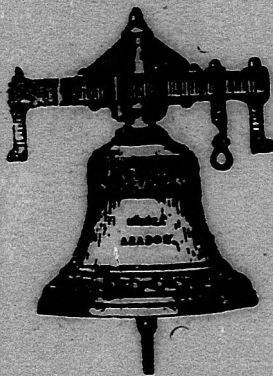
Alapított 1840.

Alapított 1840.

Hönig Frigyes

gőzüzemre berendezett harang és
ércöntődéje, szivattyúgyár

ARAD, RÁKOCZI-UTCA 11—28. SZÁM.

Ajánlja cs. és kir. szabadalmazott harangjait, melyekkel bármely más haranggal szemben egy azon hang előállításánál 3—46% súly és ármegtakarítás éretik el. Kitérő jó hang és tartóságáért több évi jótállás.

Legkedvezőbb fizetési feltételek.

Forgatható és igen könnyen lódítható vas harang fölszerelések, melyekkel egy ember több harangot húzhat és tűzmentes vas-árványokkal. Régi harangoknak vas-szerelésre ala kítását, avagy azoknak csekély fölülfizetés mellett új harangokkal való fölszerelését.

Képes árlapok és költségvetések kívánatra
ingyen és bérmentve küldetnek.

1890-ben a legnagyobb állami éremmel kitüntetve.

NOVOTNY ANTAL FIA

harangöntőde és vasharanglábgyár

Temesvár, Gyárváros.

Ajánlja magát több évi szavatolás mellett régi harangok újraöntésére, valamint új harangok és teljes harangcsoportok előre meghatározott hangok utáni elkészítésére. Különösen ajánlja saját találmánya új modern állványozott

harangjait

melyek felső részükön a hegedűéhez hasonló S alakú nyílásokkal vannak ellátva és azért erősebb, terjedelmesebb és mélyebb han-

gnak, mint régi modornak. Ily szerkezetű 327 kgos harang hangban egyenlő 467 kgos régi modoru haranggal. Ajánl továbbá fogatható vertvas-koronákat, régi harangok lyennel való újra szerelését és vertvas-harang állványokat. Költségvetések és képes árlapok díjmentesen szolgáltatnak — Az 1896 orsz. kiállításán milleniumi nagy éremmel kitüntetve.

Foncière, Pesti biztosító-intézet

Alapított 1864-ben.

Központi székhely: Budapeston, V., Sas-utca 10. sz.

Készpénzben befizetett részvénytőke	4.000,000 korona
A nyereség és díjtartalékok az évi díjbevételekkel együtt mintegy	70.075,300 koronára,
az intézet összes biztosítéka tehát mintegy	74.075,300 koronára
rúgnak.	
50 évi fennállása óta kártérítések fejében fizetett az intézet:	
az elemi kárbiztosítási ágazatokban	278.818,768 kor.
az életbiztosítási ágazatban	43.972,292 kor.
a baleset és szavatossági biztosítási ágazatokban	5.487,624 kor.
összesen 328.278,684 koronát.	

Az intézet működési tere kiterjed a következő biztosítási ágazatokra:

1. Élet-, járadék-, kiházasítási-, katonai szolgálat-esetére való biztosítás.
2. Tűz-, villámcsapás- és robbanás által okozott károk elleni biztosítás.
3. Betöréses lopás elleni biztosítás.
4. A törvényes szavatosság következtében beálló kötelezettségek elleni biztosítás.
5. Tűkörüvegekben eshető töréskárok elleni biztosítás.
6. Az emberi testet érhető balesetek elleni biztosítás, (utazási, élethossziglani vasúti balesetbiztosítás).
7. Szállítmányozási (tengeri-, szárazföldi- és folyamszállítmányozási) károk elleni biztosítás.
8. Jégverés okozta károk elleni biztosítás.

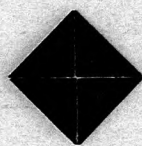
Olcsó díjak! Tisztán magyar intézet! Előnyös feltételek

Alföldi Takarékpénztár

DEBRECZEN, Piac-utca 16. sz.

Alaptőke 2.400,000 korona; tartalékok 1.600,000 korona; betétállomány 11.000,000 korona. ++++++

Érdekközösségben:
a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal.

Üzletágai: Tartalékbetétek, Csekkszámok, Váltóleszámitolás, Törlesztéses és jelzalog kölcsönök, Értékpapírok vétele és eladása, Tőzsdei megbízások, hitellevelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. — **Saját árúraktár.**

::: Idegen pénznemek vétele és eladása. :::
Safe deposit (magán letétpénztár)
Külföldi átutalások hadifoglyok részére.

Affiliált intézet: Kabai Takarékpénztár r.-t. Nádudvari Takarékpénztár r.-t. és Hajdúnánási Gazdasági Bank részvény-társaság.

≡≡≡ **Fiókintézet: VÁMOSPÉRCSEN.** ≡≡≡